

**RADA
EVROPSKÉ UNIE**

**Brusel 19. března 2009 (26.05)
(OR. en)**

7864/09

**SCH-EVAL 48
FRONT 21
COMIX 252**

POZNÁMKA

Odesílatel:	Skupina pověřená přípravou návrhu aktualizace schengenského katalogu týkajícího se ochrany vnějších hranic, navracení a zpětného přebírání osob
Příjemce:	Pracovní skupina pro schengenské hodnocení
Předmět:	Aktualizovaný schengenský katalog EU týkající se ochrany vnějších hranic, navracení a zpětného přebírání osob

Schengenský katalog EU:

Ochrana vnějších hranic

Navracení a zpětné přebírání osob

Doporučení a osvědčené postupy

OBSAH

1. ÚVOD	5
2. ČÁST PRVNÍ: OCHRANA VNĚJŠÍCH HRANIC	8
A. Integrovaná správa hranic	8
1. <i>Koncepce integrované správy hranic</i>	8
2. <i>Klíčové prvky pro správné uplatňování integrované správy hranic</i>	8
2.1 Ochrana hranic (kontroly a ostraha) vymezené v Schengenském hraničním kodexu, včetně příslušné analýzy rizik a zpravodajství o trestné činnosti	12
2.2 Odhalování a vyšetřování přeshraniční trestné činnosti v koordinaci se všemi příslušnými donucovacími orgány	13
2.3 Čtyřúrovňový model kontroly přístupu (opatření ve třetích zemích, spolupráce se sousedními zeměmi, ochrana hranic a kontrolní opatření v prostoru volného pohybu, včetně navracení)	13
2.4 Spolupráce mezi agenturami zaměřenými na správu hranic (orgány pohraniční stráže, celní, policejní, vnitrostátní bezpečnostní orgány a jiné příslušné orgány) a mezinárodní spolupráce	15
2.5 Koordinace a soudržnost činností členských států a orgánů a jiných institucí Společenství a Unie.	16
3. <i>Rozvoj správy hranic na úrovni Evropské unie</i>	17
B. Podrobnosti k doporučením a osvědčeným postupům	18
1. <i>Strategie a organizační struktura</i>	18
2. <i>Personál a odborná příprava</i>	21
3. <i>Hraniční kontroly</i>	23
3.1 <i>Obecně</i>	23
3.2 <i>Pozemní hranice</i>	28
3.3 <i>Námořní hranice</i>	32
3.4 <i>Letiště</i>	34
4. <i>Ostraha hranic</i>	35
4.1 <i>Obecně</i>	35
4.2 <i>Pozemní hranice</i>	36
4.3 <i>Námořní hranice</i>	37
4.4 <i>Letiště</i>	38
5. <i>Analýza rizik a zpravodajství o trestné činnosti</i>	38
6. <i>Odhalování a vyšetřování přeshraniční trestné činnosti v koordinaci se všemi příslušnými donucovacími orgány</i>	39
7. <i>Opatření v třetích zemích tranzitu a původu</i>	40
8. <i>Spolupráce se sousedními třetími zeměmi</i>	41
9. <i>Kontrolní opatření v prostoru volného pohybu, včetně navracení</i>	42
10. <i>Spolupráce mezi agenturami zaměřenými na správu hranic (orgány pohraniční stráže, celní, policejní, vnitrostátní bezpečnostní orgány a jiné příslušné orgány)</i>	42
11. <i>Spolupráce mezi členskými státy</i>	43
12. <i>Koordinace a soudržnosti činností členských států a orgánů a jiných institucí Společenství a Unie</i>	43
13. <i>Předcházení korupci</i>	44

3.	ČÁST DRUHÁ: NAVRACENÍ A ZPĚTNÉ PŘEBÍRÁNÍ OSOB.....	45
A.	Úvod - opatření v oblasti návratu a zpětného přebírání osob v rámci boje proti nelegální migraci.....	45
B.	Podrobnosti k doporučením a osvědčeným postupům.....	48
1.	Přehled příslušných mezinárodních právních aktů a právních aktů Společenství.....	48
2.	Ochrana proti vyhoštění	50
3.	Postupy uplatňované u zvláštních kategorií státních příslušníků třetích zemí.....	51
4.	Rozhodnutí o návratu.....	53
5.	Zadržení státního příslušníka třetí země	54
6.	Umístění státních příslušníků třetích zemí v místech zadržování	55
7.	Identifikace a vydávání cestovních dokladů s dočasnou platností	57
8.	Dohody o zpětném přebírání osob.....	59
9.	Vyhoštění	60
10.	Zjednodušení asistovaných dobrovolných návratů.....	61
11.	Spolupráce s nevládními organizacemi.....	62
12.	Právní pomoc/poradenství pro státní příslušníky třetích zemí	62

*

* *

1. ÚVOD

Pracovní skupina pro schengenské hodnocení si na svém zasedání konaném dne 17. července 2008 stanovila cíl revidovat a aktualizovat schengenské katalogy obsahující doporučení a osvědčené postupy, včetně schengenského katalogu týkajícího se ochrany vnějších hranic, vyhoštění a zpětného přebírání osob, který byl vydán v únoru roku 2002. Od prvního vydání katalogu vstoupilo v platnost několik právních aktů a další dokumenty týkající se správy hranic. Vývoj v oblasti evropské správy hranic je navíc relativně rychlý.

Katalog z roku 2002 byl revidován se zvláštním přihlédnutím k těmto dokumentům:

- nařízení Rady č. 415/2003/ES ze dne 27. února 2003 o udělování víz na hranicích včetně udělování takových víz projíždějícím námořníkům¹;
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států;
- směrnice Rady 2004/82/ES ze dne 29. dubna 2004 o povinnosti dopravců předávat údaje o cestujících;
- nařízení Rady č. 2007/2004/ES ze dne 26. října 2004 o zřízení Evropské agentury pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie;
- nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 562/2006/ES ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob, včetně změn;
- nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1931/2006/ES ze dne 20. prosince 2006, kterým se stanoví pravidla pro malý pohraniční styk na vnějších pozemních hranicích členských států a mění Schengenská úmluva;
- doporučení Komise (C(2006) 5186 v konečném znění) ze dne 6. listopadu 2006, kterým se zavádí společná „Praktická příručka pro příslušníky pohraniční stráže (schengenská příručka)“ pro použití příslušnými orgány členských států při výkonu hraniční kontroly osob, včetně jeho změn (C(2008)2976 v konečném znění);
- závěry ze zasedání Rady ve dnech 4. a 5. prosince 2006 o integrované správě hranic (2768. zasedání Rady ve složení pro spravedlnost a vnitřní věci konané v Bruselu);
- nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 863/2007/ES ze dne 11. července 2007, kterým se zřizuje mechanismus pro vytvoření pohraničních jednotek rychlé reakce a kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 2007/2004, pokud se jedná o tento mechanismus a o pravomoci a úkoly vyslaných příslušníků;
- Sdělení komise ze dne 13. února 2008 o „souboru opatření týkající se správy hranic“;
- závěry Rady ze zasedání ve dnech 5. a 6. června 2008 o správě vnějších hranic členských států Evropské unie (2873. zasedání Rady ve složení pro spravedlnost a vnitřní věci v Lucemburku);

¹ Toto nařízení pozbude účinku, jakmile vstoupí v platnost nařízení, kterým se stanoví kodex Společenství o vízech a které je již přezkoumáváno Pracovní skupinou pro víza.

- nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 767/2008/ES ze dne 9. července 2008 o vízovém informačním systému (VIS) a výměně údajů o krátkodobých vízech mezi členskými státy;
- směrnice Rady 2003/110/ES ze dne 25. listopadu 2003 o pomoci při tranzitu za účelem vyhoštění leteckou cestou;
- rozhodnutí Rady 2004/191/ES ze dne 23. února 2004 o kritériích a praktických opatřeních k vyrovnání finančních nevyvážeností vzniklých v souvislosti s používáním směrnice 2001/40/ES o vzájemném uznávání rozhodnutí o vyhoštění státních příslušníků třetích zemí;
- rozhodnutí Rady 2004/573/ES ze dne 29. dubna 2004 o organizaci společných letů za účelem navrácení státních příslušníků třetích zemí, na které se vztahuje individuální rozhodnutí o vyhoštění, z území dvou nebo více členských států;
- Dvacet pokynů pro nucených návrat přijatých Výborem ministrů Rady Evropy dne 4. května 2005;
- směrnice Evropského parlamentu a Rady o společných normách a postupech členských států při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (schválena, nevyhlášena).

Cílem katalogu je vydat doporučení a upozornit na osvědčené postupy při provádění výše uvedených nařízení a jiných dokumentů prostřednictvím příkladů, které státům Schengenu i státům, které k Schengenu teprve přistupují, napomohou správně používat schengenské acquis.

Katalog rovněž zohledňuje osvědčené postupy stanovené ve zprávách Stálého výboru pro hodnocení Schengenu vydaných v návaznosti na hodnocení připravenosti členských států na dodržování schengenského acquis.

Katalog se skládá ze dvou hlavních částí, části o ochraně vnějších hranic a části věnované navrácení a zpětnému přebírání osob. V obecné části jsou popsány základní koncepce, ze kterých vychází příslušná politika, a současný vývoj na úrovni Evropské unie. Po této části následuje tabulka s řadou doporučení a osvědčených postupů, přičemž doporučení jsou uvedena v levé části a osvědčené postupy v pravé části tabulky.

Katalog obsahuje tyto definice pro účely provádění uvedených činností:

- Doporučení: demonstrativní výčet opatření, která by měla umožnit vytvoření základu pro správné uplatňování schengenského acquis a monitorování tohoto provádění;
- Osvědčené postupy: demonstrativní soubor pracovních postupů nebo vzorových opatření, které jsou považovány za optimální uplatňování schengenského acquis, přičemž se rozumí, že pro konkrétní součásti schengenské spolupráce je možné použít více osvědčených postupů.

Rada ve složení pro spravedlnost a vnitřní věci na svém zasedání konaném ve dnech 4. a 5. prosince 2006 stanovila oblast působnosti integrované správy hranic. Koncepce integrované správy hranic je klíčovou složkou systémů správy hranic používaných členskými státy. S přihlédnutím k této skutečnosti jsou doporučení a postupy uvedené v katalogu v části 1 rozděleny do bodů a podbodů odrážejících znění týkající se integrované správy hranic.

Jedním z hlavních cílů společné politiky v prostoru svobody, bezpečnosti a práva bylo vyřešit problém nedovoleného přistěhovalectví státních příslušníků ze třetích zemí. Mezi hlavní způsoby, jak zvládat tento jev, patří vytvoření efektivní návratové politiky, včetně dohod o zpětném přebírání osob. Druhá část tohoto katalogu je zaměřena na hlavní otázky týkající se praktických opatření pro navrácení. Tato část se věnuje se procedurálním otázkám, technickým ujednáním a rozsahu práv, která jsou zaručena státním příslušníkům třetích zemí před jejich návratem. Rovněž je zde zdůrazněna úloha jiných aktérů, než jsou příslušné vládní orgány, při vytváření účinného návratového systému, který dodržuje lidská práva. Vzhledem k tomu, že návratová politika nabývá na významu, je velmi důležité stanovit společná pravidla, která budou státy Schengenu dodržovat.

V katalogu jsou používány definice uvedené v příslušných nařízeních.

Pro snadnější použití katalogu jsou doporučení číslována.

Katalog bude sloužit jako referenční nástroj pro budoucí hodnocení prováděná v kandidátských zemích a k monitorování správného uplatňování schengenského *acquis* státy Schengenu.

Katalog by měl být podle potřeby aktualizován.

2. ČÁST PRVNÍ: OCHRANA VNĚJŠÍCH HRANIC

A. INTEGROVANÁ SPRÁVA HRANIC

1. Koncepce integrované správy hranic

Komplexní model evropské správy hranic je důležitým nástrojem pro zachování vnitřní bezpečnosti členských států a zejména pro předcházení a odhalování nedovoleného přistěhovalectví a související trestné činnosti, jakož i další přeshraniční trestné činnosti.

Na 2768. zasedání Rady ve složení pro spravedlnost a vnitřní věci konaném v Bruselu ve dnech 4. a 5. prosince 2006 Rada přijala tyto závěry:

Integrovaná správa hranic je koncepce sestávající z těchto rozměrů:

- ochrana hranic (kontroly a ostraha) vymezená v Schengenském hraničním kodexu, včetně příslušné analýzy rizik a zpravodajství o trestné činnosti;
- odhalování a vyšetřování přeshraniční trestné činnosti v koordinaci se všemi příslušnými donucovacími orgány;
- čtyřúrovňový model kontroly přístupu (opatření ve třetích zemích, spolupráce se sousedními zeměmi, ochrana hranic, kontrolní opatření v prostoru volného pohybu, navracení);
- spolupráce mezi agenturami zaměřená na správu hranic (pohraniční stráž, celní, policejní a vnitrostátní bezpečnostní orgány a jiné příslušné orgány) a mezinárodní spolupráce;
- koordinace a soudržnost činností členských států a orgánů a jiných institucí Společenství a Unie.

Soudržnost mezi těmito rozměry a způsob, jakým je státy Schengenu uplatňují, mají klíčový význam pro úspěšné fungování koncepce integrované správy hranic.

2. Klíčové prvky pro správné uplatňování integrované správy hranic

Ochrana hranic je věcí zájmu nejen členského státu, který je schengenským státem a na jehož vnějších hranicích se vykonává, nýbrž všech členských států, které zrušily nebo zruší ochranu svých vnitřních hranic. Při provádění správy hranic je proto třeba mít na paměti, že členské státy vykonávají ochranu svých vnějších hranic ve svém vlastním zájmu, ale současně i v zájmu dalších členských států, které jsou součástí Schengenu (zásada solidarity). Efektivní kontrolu hranic je třeba vykonávat nepřetržitě, přičemž tato kontrola by měla být zaměřena na všechny nelegální jevy, včetně těch, které nemají dopad na místní bezpečnost.

V tomto smyslu by ochraně vnějších hranic měl věnovat náležitou pozornost každý příslušný členský stát. S cílem zabránit neustálému nedostatku zdrojů v oblastech, ve kterých jsou požadavky na místní bezpečnost v rozporu s požadavky schengenského prostoru jako celku, by ochrana hranic včetně analýzy rizik a vyšetřování trestné činnosti měla zůstat hlavním úkolem příslušných operativních složek.

Správa hranic je úkolem, který si vyžaduje vysokou míru profesionality. Za provádění integrované správy hranic by v každém členském státě měl být odpovědný jeden hlavní orgán veřejné moci (nikoliv vojenský), zejména a nutně pokud jde o ochranu hranic, předcházení nedovolenému přistěhovalectví podél vnějších hranic a boj proti nedovolenému přistěhovalectví na území členského státu. Mělo by být zavedeno centralizované velení, kontrola, dohled a pokyny, zvláště pro účely ochrany hranic, analýzy rizik a vyšetřování trestné činnosti, jakož i pro spolupráci mezi agenturami a mezinárodní spolupráci v souvislosti s předcházením nedovolenému přistěhovalectví a bojem proti němu.

Příslušný orgán, zpravidla pohraniční stráž nebo pohraniční policie, by měl být centralizovaný a jasně strukturovaný. Měla by být zavedena přímá linie velení mezi složkami příslušného orgánu na centrální, regionální a místní úrovni, čímž se zajistí společný přístup k ochraně hranic, jednotný systém plánování a odborné přípravy a rozsáhlý a rychlý tok údajů na všech úrovních organizace.

Hlavním právním základem pro správu hranic jsou výše uvedené právní předpisy Společenství. Za účelem plného provádění koncepce integrované správy hranic je nicméně stále třeba přijímat doplňkové právní předpisy na vnitrostátní úrovni, mimo jiné zákon o pohraniční strážce, cizinecký zákon a zákon o přistěhovalectví, jakož i zákon o ochraně údajů. Je rovněž zapotřebí právního základu, který umožní hladký a efektivní průběh mezinárodní spolupráce a spolupráce mezi příslušnými agenturami, jakož i výměnu informací. Je třeba uzavřít různé dohody, například hraniční dohody, dohody o malém pohraničním styku a dohody o zpětném přebírání osob se sousedními třetími zeměmi a zeměmi původu. Kromě toho by mělo být možné uložit za nedovolené překračování hranic trest podle zákona a přepravecům dopravujícím nelegální přistěhovalce by měla být uložena pokuta a povinnost dopravit přistěhovalce zpět.

Vnitrostátní strategie pro správu hranic by měla jasně delegovat úkoly, jako je vypracování hodnocení nezbytných pro udělení pokynů týkajících se rozvoje a plánování, a to v rámci příslušných složek na vnitrostátní, regionální a místní úrovni. Strategie by měla zahrnovat hodnocení pracovního prostředí, rizik a hrozeb, analýzy nezbytných zdrojů, jakož i akční plány a plány rozvoje.

Úkoly pohraniční stráže by zpravidla měli vykonávat speciálně vyškolení odborníci. Méně zkušené osoby mohou být využívány pouze jako dočasná výpomoc odborníků. Pokud jde o úkoly, které vyžadují jakékoliv používání osobních údajů, konzultaci důvěrných rejstříků nebo rozhodnutí, která mají dopad na fyzickou integritu a svobodu jednotlivce, nejsou povoleny žádné výjimky.

Analýza rizik a správa hranic musí být podporovány systematickými zpravodajskými informacemi. Systémy správy hranic by měly být schopné zpravodajské informace shromažďovat, analyzovat a konečně i využívat jejich výstupy v příslušných oblastech činnosti. Model komplexní analýzy rizik pro ochranu hranic propojuje zpravodajské informace, analýzu rizik a správu hranic na všech úrovních. Strategické zpravodajství třídí a organizuje všechny informace a na jejich základě vypracovává strategický přehled o situaci: jevy, které jsou předmětem zájmu, a zásadní faktory. Zpravodajství vypracovává statistiky, vývojové prognózy a kvalitativní popisy. Strategická analýza rizik analyzuje strategické klíčové informace. Upozorňuje na potenciální změny a navrhuje koncepce. Analytici musí být plně informováni a základních paradigmatech, zájmech, hrozbách a rizicích. Strategická správa řídí organizaci prostřednictvím strategických klíčových cílů (krátkodobých) a prostřednictvím transformace (dlouhodobé).

Operativní zpravodajství propojuje operativní informace z terénu a strategické informace (vstupy a výstupy v obou směrech) v „operativně“ platném kontextu. Úkolem operativní analýzy rizik je vypracovat kvalitativní a kvantitativní analýzy operativního prostředí, aktivních objektů a výsledků vlastní činnosti. Cílem je získat užitečné informace o aktuální situaci. Tyto informace by měly být využívány pro usnadnění optimálního řízení zdrojů. Zvláštní pozornost je třeba věnovat mezerám, tj. selhání systému. Operativním řízením se rozumí řízení zdrojů a požadavků v rámci uložených úkolů, rozpočtových rámců, prostředků a jurisdikce. Tato funkce souvisí s organizačními složkami, které mají definovanou oblast odpovědnosti, například určitou regionální jurisdikci. Operativní analýza rizik rovněž stanoví ukazatele rizik a profily pro taktickou úroveň.

Taktické zpravodajství (přímo v terénu) propojuje každodenní činnost operativních pracovníků v terénu s informačním systémem. Toto zpravodajství předpokládá obousměrný tok údajů (vstupy a výstupy). V praxi to znamená, že je třeba posoudit, které osoby, vozidla, plavidla nebo lety mají být zkontrolovány. Toto posouzení je prováděno v kontextu taktické situace a v reálném čase. Proto je tyto metody možné nazývat taktická analýza rizik.

Za účelem odhalování přeshraniční trestné činnosti je třeba klást zvláštní důraz na kontrolní postupy uplatňované v souvislosti s podezřelými osobami a předměty. Personál by měl být obeznámen s ukazateli a profily rizik a standardními postupy pro přeshraniční trestnou činnost. Personál by měl rovněž znát jména zvláštních cílů, na které se vztahuje dohled a kontrola.

Cílená analýza rizik propojuje určité jevy nebo případy. Cílená analýza rizik je bezprostřední reakcí na konkrétní případy, které byly zjištěny na hranici. Hlavním cílem je informovat další struktury o ukazatelích rizik.

Situační povědomí měří, v jakém rozsahu jsou orgány schopny odhalovat přeshraniční pohyby a nacházet dostatečné důvody pro kontrolní opatření. V praxi situační povědomí popisuje, jak příslušné orgány definují dobu a prostor pro tři funkce: odhalení pohybů, které mohou být pokusem o nelegální překročení hranic, identifikace odhalených cílů a včasná analýza předchozích odhalení.

Za účelem řízení činností souvisejících s ochranou hranic a účinného provádění integrované správy hranic je třeba věnovat nepřetržitou pozornost vyhodnocování situace. Výkonnost systému správy hranic by proto měla být uzpůsobena aktuální situaci podél všech hranic v rozsahu jeho působnosti. Platné a spolehlivé údaje by měly být součástí průběžného hodnocení, které může být sdíleno s dalšími schengenskými státy. Aby bylo dosaženo přiměřeného situačního povědomí a aby byl vytvořen a udržován komplexní a spolehlivý přehled o situaci, měly by být činnosti související s analýzou rizik centralizovány a jasně strukturovány na všech úrovních organizace, která je odpovědná za správu hranic.

Reakční schopnost na hranicích (vzdušných, námořních a pozemních) je vyjádřena dobou potřebnou k reakci na pokusy o nelegální činnost podél hranic a rovněž dobou a prostředky potřebnými k přiměřené reakci na nezvyklé okolnosti. Správa hranic by v případě potřeby měla mít tuto reakční kapacitu a v souladu s tím by mělo být uzpůsobeno i přidělení prostředků: rezervy, vybavení i pracovníci musí být připraveni reagovat na změny podél hranic a na hraničních přechodech. Je rovněž třeba vypracovat plány pro zvládání náhlého a rozsáhlého přílivu nedovolených přistěhovalců.

Všichni řídicí a vedoucí pracovníci v terénu a osoby, které vyhodnocují správu hranic, by měli být schopni vyhodnotit úroveň situačního povědomí a reakční schopnosti.

2.1 Ochrana hranic (kontroly a ostraha) vymezená v Schengenském hraničním kodexu, včetně příslušné analýzy rizik a zpravodajství o trestné činnosti

Ústředním prvkem celkové strategie pro hranice je fungující správa hranic sestávající z hraničních kontrol a ostrahy hranic, které vycházejí z analýzy rizik. Ochrana hranic je klíčovým prvkem v boji proti nedovolenému přistěhovalectví a obchodování s lidmi a při předcházení jakékoliv hrozbě vnitřní bezpečnosti, veřejné politice, veřejnému zdraví a mezinárodním vztahům členských států. Jedná se o multidisciplinární činnost v oblasti vynucování práva a společný zájem členských států.

Ochrana hranic se provádí v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex). Příslušníci pohraniční stráže by při plnění svých úkolů měli postupovat v souladu s doporučeními a pokyny uvedenými v manuálu nazvaném „Praktická příručka pro příslušníky pohraniční stráže (schengenská příručka)“.

Základními složkami správy hranic jsou systematická kontrola všech osob překračujících vnější hranice a účinná ostraha hranic v prostoru mezi hraničními přechody. V této souvislosti by měla být přijata veškerá náležitá opatření za účelem zachování vnitřní bezpečnosti a předcházení nedovolenému přistěhovalectví.

Zdroje pro ochranu hranic by měly být uzpůsobeny v souladu s objemem a profilem toku cestujících, s hodnocením hrozeb a analýzou rizik. Pokud jde o infrastrukturu, musí být k dispozici příslušné vybavení pro provádění hraničních kontrol a ostrahy hranic. Zapotřebí jsou i odpovídající lidské zdroje. Přesné požadavky na hraniční kontrolu závisí na několika faktorech, zejména na zatížení nedovoleným přistěhovalectvím, zeměpisné poloze, profilu cestujících a objemu přeshraničního styku. Je třeba dodržovat zvláštní požadavky pro všechny tři typy hranic (vzdušné, námořní a pozemní) včetně malého pohraničního styku.

Členský stát by měl být schopen dočasně posílit hraniční kontroly a měl by pro tento účel mít příslušné plány. Všechny úrovně by měly mít jasný přehled o možných hrozbách a plány na zvýšení úrovně kontrol. Úroveň posílení hraničních kontrol by měla odpovídat hrozbě a požadovaným opatřením.

Ostrahu hranic provádějí stálé a mobilní složky, které sledují a střeží místa, o nichž je známo, že jsou citlivá, s využitím technických a elektronických prostředků. Činnosti související s ostrahou hranic by měly být založeny na systému analýz příslušných rizik. Vybavení a prostředky by měly odpovídat situaci na hranicích.

Tyto úkoly mohou vykonávat pouze kvalifikovaní a speciálně vyškolení pracovníci. Dále je třeba jasná koncepce odborné přípravy (základní a navazující), která zahrnuje operativní dovednosti, znalost právních předpisů, jazyků atd.

2.2 Odhalování a vyšetřování přeshraniční trestné činnosti v koordinaci se všemi příslušnými donucovacími orgány

Při provádění svých úkolů příslušníci pohraniční stráže čelí trestné činnosti související s hranicemi, mimo jiné obchodování s lidmi a převaděčství, pašování zboží, drog a zbraní, pozměněných a padělaných cestovních dokladů, odcizeného majetku, vozidel atd. S cílem posílit vnitřní bezpečnost členských států a zvýšit schopnost odhalovat nelegální činnosti by orgán pro správu hranic měl hrát úlohu při vyšetřování výše uvedených druhů trestné činnosti. Účast na těchto vyšetřováních umožňuje příslušníkům pohraniční stráže zvýšit jejich znalost postupů a tras používaných nelegálními přistěhovalci a usnadňuje vypracovávání ukazatelů rizik a profilů rizik.

Zejména vyšetřování nelegálního překračování hranic, falešných cestovních dokladů, převaděčství a obchodování s lidmi by měly být úkoly orgánu zajišťujícího správu hranic. Při vyšetřování přeshraniční trestné činnosti musí příslušné agentury velmi úzce spolupracovat. Spolupráce v této oblasti může mít podobu sdílení zpravodajství nebo společných vyšetřovacích týmů, vytvoření společných databází a snadné výměny informací.

2.3 Čtyřúrovňový model kontroly přístupu (opatření ve třetích zemích, spolupráce se sousedními zeměmi, ochrana hranic a kontrolní opatření v prostoru svobody pohybu, včetně navracení)

Čtyřúrovňový model kontroly přístupu je ústředním prvkem integrované správy hranic. Zjednodušeně řečeno tento model vyžaduje, aby byly na jednotlivých úrovních prováděny soubory doplňkových opatření.

Opatření první úrovně jsou přijímána ve třetích zemích, zvláště v zemích původu a v tranzitních zemích. Tato opatření zahrnují poradenství a odbornou přípravu týkající se vyřizování víz, které poskytují styční úředníci a odborníci na doklady konzulárním úředníkům na konzulátech a pracovníkům dopravních společností ve třetích zemích původu nebo tranzitních zemích, které jsou zdrojem rizik vyplývajících z nedovoleného přistěhovalectví.

Druhá úroveň spočívá ve spolupráci se sousedními zeměmi. Účinným nástrojem ke zvýšení bezpečnosti hranic jsou dohody se sousedními zeměmi o spolupráci v oblasti správy hranic. Spolupráce by měla být prováděna prostřednictvím vytvoření odpovídajících pracovních mechanismů, jako jsou výměna informací, vhodné komunikační kanály, centrální, regionální a lokální kontaktní místa, postupy při mimořádných událostech, zvládání incidentů objektivním způsobem, aby se zabránilo politickým sporům atd. Struktury regionální spolupráce přesahující vnější hranice by měly být zavedeny i v pobřežních oblastech. Tyto iniciativy by měly sdružovat všechny země v regionu.

Ochrana hranic, která je třetí úrovní modelu, zaručuje systematickou hraniční kontrolu všech osob, které vstupují do schengenského prostoru nebo jej opouštějí. Dále zajišťuje odpovídající úroveň pro odhalování nedovoleného překračování hranic v prostoru mezi hraničními přechody nebo po moři, s využitím falešných dokladů nebo úkrytů uvnitř dopravních prostředků. Ochrana hranic je součástí předcházení trestné činnosti na vnitrostátní úrovni, protože odhaluje převaděčství, pašování odcizeného majetku a další přeshraniční trestnou činnost nebo trestnou činnost související s hranicemi a rovněž přispívá k odhalování závažné trestné činnosti.

Čtvrtá úroveň zahrnuje kontrolní opatření v prostoru svobody pohybu, včetně navrácení. Tato opatření předcházejí nedovolenému přistěhovalectví a přeshraniční trestné činnosti na území schengenských států, a to prostřednictvím posílených opatření týkajících se prohlídek, kontrol a ostrahy přijatých na základě informací dotčeného státu a v souladu s jeho vnitrostátními právními předpisy. Na nelegální přistěhovalce odhalené na území Schengenu se vztahuje dohled příslušných orgánů. Měli by být zaregistrováni a pokud je jejich pobyt neodůvodněný a neexistují žádné překážky související se závažnými humanitárními důvody nebo mezinárodním právem, měli by být navraceni do země původu. Členské státy by společně s dalšími příslušnými orgány měly stanovit minimální standardy pro kontrolní opatření na svých územích, a to pro kontrolu míst, která jsou známá jako kritická z hlediska nelegálního pobytu státních příslušníků třetích zemí, přeshraničních dopravních spojení atd.

2.4 Spolupráce mezi agenturami zaměřenými na správu hranic (pohraniční stráž, celní, policejní, vnitrostátní bezpečnostní orgány a jiné příslušné orgány) a mezinárodní spolupráce

Spolupráce agentur je nezbytná na všech úrovních (vnitrostátní, regionální a místní) a pro všechny příslušné orgány, které se zabývají předcházení nedovolenému přistěhovalectví a přeshraniční trestné činnosti a bojem proti nim. Neměly by vznikat pochybnosti ohledně toho, který orgán je v dané situaci příslušný.

Koncepci spolupráce mezi agenturami by měli na svých zasedáních stanovit vedoucí agentur zapojených do správy hranic a předcházení přeshraniční trestné činnosti. Plánování spolupráce mezi agenturami může probíhat na všech úrovních (vnitrostátní, regionální a místní). Spolupráci je třeba plánovat na základě společného pojmání situace (tj. společné analýzy rizik a hrozeb). Zásadní význam má zejména výměna informací a zpravodajství mezi příslušnými orgány, včetně mechanismu pro řešení případných kompetenčních sporů mezi těmito orgány. Spolupráce by měla být dále zaměřena na operativní otázky, například používání kompatibilního komunikačního vybavení, organizace společných operací a účast na společných programech pro odbornou přípravu a výcvik.

Spolupráce mezi členskými státy by měla zahrnovat přinejmenším všechny sousedící členské státy. Zásadní význam má i spolupráce mezi členskými státy v rámci agentury FRONTEX. Účast členského státu na koordinované spolupráci agentury FRONTEX má za cíl podporovat jiné členské státy, které čelí tlakům nedovoleného přistěhovalectví, rozvíjet osvědčené postupy pro správu hranic a zvyšovat odbornou úroveň vlastního personálu.

Členské státy čelící zvyšujícímu se imigračnímu tlaku mohou požádat agenturu FRONTEX o zahájení společné operace nebo o vyslání pohraničních jednotek rychlé reakce (RABIT) do míst, která jsou vystavena největšímu tlaku ze strany přistěhovalců. Je třeba rozvíjet schopnosti v oblasti přijímání těchto týmů a vysílání pracovníků k zahraničním týmům. V případě potřeby by měly být přijaty nezbytné vnitrostátní právní předpisy, které tyto postupy umožní.

Cílem iniciativy agentury FRONTEX, která je známá jako evropská síť hlídek (EPN), je usnadnit spolupráci mezi členskými státy. V praxi to znamená, že sousedící členské státy spolupracují v oblasti monitorování moří, přičemž v rámci této spolupráce společně plánují hlídky v námořním prostoru. Tato koncepce by rovněž mohla představovat přínos pro všechny členské státy, které mají námořní hranice.

Mezinárodní spolupráci v oblasti integrované správy hranic lze rozdělit na mnohostrannou, dvoustrannou, regionální a místní. Spolupráce se třetími zeměmi by měla zahrnovat všechny sousední země, jakož i hlavní země původu a tranzitní země, odkud směřují nelegální přistěhovalci do dotčených členských států. Pokud jde o spolupráci se sousedními státy, má se za to, že je nezbytné, aby tranzitní státy poskytovaly aktivní pomoc, a to tím, že zajistí důkladné zabezpečení svých hranic a přijmou opatření, která nejsou zaměřena na hranice, například konzistentní návratové postupy.

2.5 Koordinace a soudržnost činností členských států a orgánů a jiných institucí Společenství a Unie

Příslušné pracovní skupiny Rady, mimo jiné Pracovní skupina pro hranice, Pracovní skupina pro schengenské hodnocení, Středisko pro informace a diskusi v oblasti hranic a přistěhovalectví (CIREFI), Pracovní skupina pro migraci a vyhoštění a další orgány, jako jsou Strategický výbor pro přistěhovalectví, hranice a azyl (SCIFA) a Výbor článku 36, jednají o vývoji, nových iniciativách a návrzích na změnu právních předpisů týkajících se integrované správy hranic Evropské unie. Jednotnost a společný náhled na správu hranic zvyšují transparentnost a vzájemnou důvěru mezi členskými státy. Aktivní účast na rozvoji správy hranic v rámci stálých pracovních skupin Rady, dočasných pracovních skupin Komise a agentury FRONTEX tedy představuje přínos pro správu hranic členských států.

Členské státy by měly pro svou činnost v rámci správy hranic používat společné nástroje, jako je schengenská příručka pro odbornou přípravu a hraniční kontroly, model CIRAM pro vypracovávání analýzy rizik, společné hlavní osnovy a společné osnovy střední úrovně pro plánování odborné přípravy.

Systém schengenského hodnocení je klíčovou složkou pro zajištění řádného souladu se schengenským acquis, správného provádění integrované správy hranic a zvýšení transparentnosti správy hranic na úrovni jednotlivých států. Účast na hodnocení částečně zvyšuje přehled členských států o rozvoji osvědčených postupů týkajících se správy hranic. V průběhu hodnocení by měl být komplexně prověřen celý systém integrované správy hranic členského státu Schengenu nebo kandidátské země, přičemž hodnocení by mělo zahrnovat velící nebo koordinační orgán pro ochranu hranic na úrovni tohoto státu, jednotlivé typy hranic a další příslušné složky, včetně jednotek zabývajících se analýzou rizik a vnitrostátních koordinačních center.

3. Rozvoj správy hranic na úrovni Evropské unie

Při provádění koncepce integrované správy hranic Evropské unie a při rozvoji správy hranic v členských státech a kandidátských zemích Schengenu by měl být zajištěn budoucí rozvoj v oblasti správy hranic EU.

Dne 13. února 2008 Evropská komise vydala tři sdělení, která jsou známa jako soubor opatření týkající se správy hranic: 1) zpráva o hodnocení a budoucím rozvoji Evropské agentury pro ochranu vnějších hranic (FRONTEX), 2) evropský systém kontroly hranic (EUROSUR) a 3) budoucí výzvy pro správu vnějších hranic EU. Za účelem provádění většiny návrhů obsažených v uvedených sděleních jsou přijímána příslušná opatření. Tento pokrok - na úrovni EU- by se měl promítnout do rozvoje systémů správy hranic členských států i kandidátských zemí.

B. PODROBNOSTI K DOPORUČENÍM A OSVĚDČENÝM POSTUPŮM

DOPORUČENÍ	OSVĚDČENÉ POSTUPY
1. Strategie a organizační struktura	
1. Zjednodušené a funkční pravomoci ministerstev v oblasti správy hranic.	
2. Centralizované získávání zdrojů, dohled a pokyny pro ochranu hranic pod záštitou příslušného ministerstva v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí.	
3. Jasná a účinná koordinace koncepce integrované správy hranic a její provádění na celostátní, regionální a místní úrovni.	Přesně vymezený rozpočet integrované správy hranic pro všechny úrovně zúčastněných orgánů
4. Centralizovaný a jasně strukturovaný odpovědný veřejný orgán s přímou linií velení mezi jednotkami pohraniční stráže na celostátní, regionální a místní úrovni, čímž se zajistí společný přístup k ochraně hranic, jednotný systém plánování a rozsáhlý a rychlý tok údajů na všech úrovních organizace.	Jeden orgán pokrývá všechny rozměry integrované správy hranic. Příslušným veřejným orgánem jsou specializované složky pohraniční stráže nebo pohraniční policie (nikoliv vojenské složky).
5. Ochranu hranic na místní úrovni by měly vykonávat pouze specializované jednotky pohraniční stráže.	
6. Vnitrostátní víceletý strategický dokument jako základ rozvoje správy hranic.	Strategie je k dispozici odpovědným pracovníkům na všech úrovních. S obsahem strategie je obeznámen veškerý personál. Strategie poskytuje základ a obecné zásady pro plánování.
7. Centralizované plánování správy hranic na celostátní úrovni a předávání obecných zásad a seznamu požadavků na regionální úroveň. Na regionální úrovni je vypracován plán činnosti nebo pracovní program s obecnými zásadami a seznamem požadavků pro místní úroveň.	Na celostátní a regionální úrovni: – „klouzavé“ víceleté plánování – roční pracovní program – roční plán činností a využívání zdrojů (důvěrný nebo utajený) – roční plán odborné přípravy Na místní úrovni: – roční pracovní program – roční/měsíční plán činností a využívání zdrojů (důvěrný nebo utajený) – roční plán odborné přípravy

8. Soudržné vnitrostátní právní předpisy a dohody umožňující účinné provádění koncepce integrované správy hranic, např.: – zákon o státních hranicích a/nebo zákon o pohraniční stráž – cizinecký nebo přistěhovalecký zákon – zákon na ochranu údajů – zákon/pravidla o spolupráci mezi agenturami – pravidla týkající se ukládání trestů za nelegální překračování hranic a zprostředkování nedovoleného přistěhovalectví – pravidla týkající se odpovědnosti dopravce; například je možné uložit dopravcům přepravujícím nelegální přistěhovatele pokutu a povinnost zajistit přepravu přistěhovalců zpět a učinit dopravce odpovědnými za náklady na pobyt až do doby přepravy zpět; – pohraniční dohody se sousedními zeměmi; – dohody o zpětném přebírání osob se sousedními třetími zeměmi a zeměmi tranzitu a původu; – dohody o malém pohraničním styku se sousedními třetími zeměmi;	
9. Přijímání opatření nezbytných pro správné uplatňování právních předpisů EU	Doplňkové vnitrostátní pravidla a předpisy pro plné využívání nástrojů Společenství týkajících se přijímání a rozmísťování vyslaných příslušníků, příslušníků pohraničních jednotek rychlé reakce a vybavení při koordinovaných operacích agentury FRONTEX Vnitrostátní pravidla pro vysílání národních odborníků k agentuře FRONTEX.
10. Při provádění hraničních kontrol by měly být zohledněny mezinárodní právní nástroje týkající se správy hranic.	
11. Spolupráce a koordinace povinností jednotlivých orgánů a agentur by měly být regulovány právními předpisy a dohodami o spolupráci (např. memorandum o porozumění)	Společná strategie agentur týkající se předcházení přeshraniční trestné činnosti a nedovolenému přistěhovalectví. Dohody, akty nebo pravidla zahrnují celou škálu forem spolupráce mezi agenturami na všech úrovních: – výměnu informací, – společnou analýzu rizik, – výměnu zkušeností, – spolupráci v oblasti odborné přípravy, – spolupráci v oblasti zpravodajství a vyšetřování,

	– společné využívání databází, – společné operace, – kontaktní body mezi agenturami.
12. Provádění Úmluvy OSN o nadnárodní organizované trestné činnosti a jejích protokolů o obchodování s lidmi a převaděčství migrantů pozemní, námořní a vzdušnou cestou a obchodování se střelnými zbraněmi, jejich součástmi, díly a střelivem.	Plány týkající se potírání překupníků a zjišťování obětí ve spolupráci s dalšími příslušnými orgány. Odborná příprava, cílená analýza rizik, určování profilů a vypracovávání operativních pokynů pro příslušníky pohraniční stráže ohledně zjišťování osob, které se staly obětí obchodování s lidmi.
13. Řádné provádění dvoustranných dohod o spolupráci v oblasti správy hranic na mezinárodní úrovni	Tyto dohody/akty zahrnují celou škálu forem přeshraniční spolupráce: – výměnu informací, – společnou analýzu rizik, – výměnu zkušeností, – postupy pro mimořádné situace, – společné činnosti – atd.
14. Strategické plánování, přidělování personálu a technických zdrojů na základě nepřetržité analýzy prostředí a hrozeb	Plánování a činnosti související se správou hranic vycházející ze zpravodajství.
15. Nepřetržitě aktualizovaný komplexní přehled o situaci na vnitrostátní úrovni, který zahrnuje všechny informace související se správou hranic na úrovni dané země.	Situační přehled na všech úrovních sestává z informací týkajících se: – přeshraničního provozu (celkem a pro každý hraniční přechod jednotlivě, státní příslušnost, počet a důvody pro kontroly v druhé linii, odepření vstupu, odhalené nezákonné činnosti, standardní postupy, čekací doba atd.) – situace na modré a zelené hranici (počet osob, které se pokusily o nelegální překročení hranic, jejich státní příslušnost, standardní postup, zjištěné trasy atd.) – nelegálních přistěhovalců odhalených na území daného státu, vyhoštěné osoby, žadatelé o azyl atd. – přehledu o situaci v přeshraniční oblasti (situace v oblasti správy hranic v sousedících zemích, tranzitních zemích a zemích původu)
16. Situační přehled na regionální a místní úrovni, pokud možno v reálném čase, za účelem zvýšení reakční schopnosti, posílení situačního povědomí a zlepšení schopnosti koordinovat operativní činnosti.	a na regionální (nebo na místní úrovni) je dále doplňují: – informace o dostupných zdrojích, počet a umístění hlídek, plavidel, letadel a technických prostředků, – jména a povinnosti vedoucích směn atd. – cíle na moři, další důležité záležitosti.

17. Na vnitrostátní úrovni by mělo být nepřetržitě udržováno situační povědomí ohledně vnějších hranic.	Jediné národní koordinační centrum, které bude nepřetržitě koordinovat činnost všech vnitrostátních orgánů vykonávajících ochranu vnějších hranic (monitorování, odhalování, identifikace, sledování a zachycení) a které si bude schopno vyměňovat informace s ostatními centry v jiných členských státech a s agenturou FRONTEX.
18. Členský stát by měl mít jedno centrální kontaktní místo, které by bylo k dispozici ostatním členským státům pokud jde o otázky správy hranic, FRONTEX a další záležitosti týkající se styků mezi agenturami a mezinárodní partnery.	Národní koordinační centrum odpovídá za: – denní, týdenní a ad hoc situační zprávy, – okamžité faktické informace o situacích, které napomáhají při rozhodovacím procesu, – zprávy v rámci včasného varování. Všechny informace jsou vyměňovány pomocí technik pro zpracování elektronických údajů a přenosových technik.
19. Přiměřený počet regionálních a místních velících a koordinačních center za účelem zajištění operativní komunikace a správy informací.	Regionální/místní velící a kontrolní centra fungují pod velením příslušných regionálních/místních ústředí. Nepřetržitá schopnost v oblasti: – monitorování situace, – koordinace a usnadňování operativních činností, – zahájení akcí v mimořádných situacích, – informovanosti o misi a její podpory.
20. Přidělování rezerv, personálu a vybavení za účelem reakce na incidenty a nelegální pohyby kolem hranic a na hraničních přechodech.	Plány pro různé scénáře na všech úrovních (cíle, dostupnost, umístění, pravomoc atd.), včetně možného rozmístění pohraničních jednotek rychlé reakce (RABIT) v případě rozsáhlého přílivu nelegálních přistěhovalců.
21. Členský stát by měl být schopný posílit ochranu hranic na základě vyhodnocení a analýzy rizik.	Plány na posílení ochrany hranic vypracované na různých úrovních a vycházející z možných scénářů.
2. Personál a odborná příprava	
22. Účinné hraniční kontroly a ostraha vyžadují dostatečný počet personálu v závislosti mimo jiné na posouzení a analýze rizik.	Studie srovnatelných situací v jiných členských státech Schengenu, které mohou posloužit jako příklad.
23. Kritéria pro výběr při náboru nového personálu vycházející z písemných pravidel. Měla by být prověřena požadovaná úroveň vzdělání a fyzické způsobilosti a uchazeči by měli splňovat morální a zákonné požadavky (výpis z rejstříku trestů a jiných rejstříků)	Výběr provádí pohraniční stráž nebo na výběr přinejmenším dohlíží.

24. Organizování pravidelných hodnocení, jejichž předmětem jsou například spokojenost v zaměstnání, efektivita, sociální podmínky a odpovědnost.	Motivační program přispívající ke stabilitě a vysoké odborné úrovni příslušníků pohraniční stráže. Jednotný národní formulář dotazníku pro hodnocení.
25. Vysoká odborná úroveň vycházející z úspěšně absolvované odborné přípravy.	Organizace speciálních programů odborné přípravy a rozvoje zaměřených na důležitá témata (například v rámci policejní akademie nebo akademie pohraniční stráže).
26. Operativní personál by měl úspěšně absolvovat základní kurz odborné přípravy zaměřený na jeho budoucí úkoly.	Zajištění rotace personálu mezi jednotkami pohraniční stráže a/nebo činnostmi. Má se za to, že tato rotace je z důvodu efektivnosti nejužitečnější na počátku pracovní kariéry.
27. Příslušníci pohraniční stráže by měli být schopni komunikovat v cizích jazycích.	Komunikace v cizích jazycích související s každodenními úkoly příslušníků pohraniční stráže. Uspokojivá znalost jazyků sousedních zemí. Povzbuzování personálu ke studiu dalších jazyků nezbytných pro jejich práci (sousední země, země původu a jiné jazyky v závislosti na struktuře cestujících).
28. Program odborné přípravy by měl být vypracován tak, aby v rámci pracovní doby zahrnoval pravidelný čas na odbornou přípravu a briefinky.	E-learningové programy pro udržování znalostí a kurzy zaměřené na oživení znalostí. Průběžná odborná příprava a příslušná dokumentace pro odbornou přípravu na místě. Briefinky po prázdninách za účelem aktualizace znalostí a odborná příprava zaměřená na oživení znalostí po delším období na jiné pracovní pozici. Každý příslušník pohraniční stráže by měl minimálně jednou za rok absolvovat kurs zaměřený na oživení znalostí. Jazykové kurzy pro příslušníky pohraniční stráže.
29. Organizace by měla být příslušníkům během jejich kariéry nápomocna tím, že zajistí programy a vybavení na centrální i místní úrovni a poskytne jim vzdělávání a odbornou přípravu v oblastech, které jsou pro jejich práci důležité. – základní odborná příprava v souladu se společnými hlavními osnovami pro odbornou přípravu pohraniční stráže.	Vytváření nových programů odborné přípravy s podporou zemí, které mají více zkušeností, a s pomocí agentury FRONTEX. – odborná příprava střední úrovně pro vedoucí pracovníky v souladu se společnými osnovami pro střední úroveň vzdělávání. Vyslání pracovníků do speciálních kurzů odborné přípravy organizovaných agenturou

30. Pro níže uvedené oblasti by měly být připravovány specializované kursy a kursy pokročilé úrovně: – kontroly v druhé linii, – zpravodajství v oblasti trestné činnosti, – analýza rizik a určování profilů, – zjišťování odcizených vozidel, – odhalování padělaných a falšovaných cestovních dokladů, – odhalování osob skrývajících se uvnitř vozidel za použití moderních prostředků, – psovodi atd., – lidská práva a zacházení s žadateli o azyl, 31. V případě potřeby je třeba poskytnout odbornou přípravu v oblastech souvisejících se správou hranic, jako jsou pátrací a záchranné činnosti.	FRONTEX nebo akademií EPA. Speciální program odborné přípravy pro psy pohraniční stráže. Speciální program odborné přípravy pro piloty vrtulníků a posádky plavidel.
32. Úvodní briefinky pro nové příslušníky.	Výuku zajišťují zkušení příslušníci pohraniční stráže.
3. Hraniční kontroly <i>3.1 Obecně</i>	
33. Hraniční kontroly by měly být prováděny v souladu se Schengenským hraničním kodexem a schengenskou příručkou.	Příslušníci provádějící hraniční kontroly nosí vhodné uniformy z materiálů, které jsou přizpůsobeny počasí a klimatickým podmínkám (nikoliv v kamuflážových barvách) a identifikační znaky nebo odznaky příslušníků pohraniční stráže.
34. Při plánování hraničních kontrol je třeba zohlednit posouzení dopadu hraničních kontrol na přeshraniční trestnou činnost. Toto posouzení je základem pro taktické požadavky na hraniční kontroly, jako jsou shromažďování a analýza zpravodajství, určování profilů, míra důkladných kontrol v druhé linii, používání zvláštního vybavení atd.	Byla stanovena vnitrostátní kritéria pro výpočet míry trestné činnosti.

35. Infrastruktura na hraničních přechodech, tj. mimo jiné počet kontrolních stanišť (budek) a jízdních pruhů a prostory (včetně zařízení pro osoby, kterým je odepřen vstup), by měla být uzpůsobena toku cestujících (kvantitativně i kvalitativně) s přihlédnutím k posouzení budoucího vývoje. 36. Pohraniční stráž by měla být odpovědná za veřejný pořádek a bezpečnost na hraničním přechodu.	Plán rozvoje zahrnující všechny funkce, orgány a další zúčastněné strany na každém hraničním přechodu. Správa provozu hraničních přechodů a dohled na její uplatňování spadají do pravomocí pohraniční stráže.
37. Kontrolní stanoviště musí být umístěna směrem k cestujícím a ve vyvýšené poloze, aby bylo možné snadno určit profily, a měla by být vybavena veškerým nezbytným vybavením a dobrým osvětlením. Stanoviště by měla být v přímém spojení se složkami ve druhé linii (včetně situačního centra a kanceláří vedoucího směny).	
38. Jsou přijímána opatření s cílem zabránit vstupu přes kontrolní stanoviště mimo pracovní dobu.	Instalování uzamykatelných dveří, které příslušníci pohraniční stráže kontrolují.
39. Osoby, kterým byl odepřen vstup a které jsou umístěny ve speciálních zařízeních (určených pouze pro tyto osoby), by měly být pod nepřetržitým dohledem, a to s využitím technických prostředků i personálu. Zařízení pro tyto osoby musí splňovat bezpečnostní i sociální podmínky. 40. Pro žadatele o azyl by měly být k dispozici další zařízení.	
41. Na kontrolu toku cestujících by měl být vyčleněn přiměřený počet příslušníků a vybavení pro hraniční kontrolu, přičemž je třeba přihlídnout k aktuálnímu posouzení rizika. Přiměřený počet závisí mimo jiné na: – nepřetržité kontrole toku cestujících; – noční době, situaci na hranici a úrovni hrozby; – dostupném vybavení; – dalších okolnostech (hrozba pandemie atd.) Mělo by se zamezit příliš dlouhému čekání cestujících v jízdních pruzích směřujících ke kontrolním stanišťům.	Směna na hraničním přechodu závisí na velikosti hraničního přechodu a tvoří ji: – vedoucí směny, – příslušníci v první linii, – příslušníci v druhé linii, – příslušník zabývající se zpravodajstvím o trestné činnosti, – další specializovaný personál (odborníci na doklady, příslušníci pověřeni kontrolou venkovních prostor, odborníci na vozidla, psovod, odborník na dopravní identifikaci, operátor monitorovacího systému s obrazovým záznamem atd.) – muži i ženy V každé směně by měli být příslušníci s patřičnými jazykovými znalostmi.

	Směny by se měly časově překrývat, aby byl dostatek času na předání zpráv a výměnu informací.
42. Vedoucí směny by měl dohlížet na úkoly přidělené příslušné jednotce pohraniční stráže. Vzhledem k tomu, že vedoucí směny je odpovědný/á za podniknuté kroky a přijatá opatření, musí být informován/a o událostech na hraničním přechodu a o činnosti příslušníků pohraniční stráže. Vedoucí směny by měl sledovat fyzický a psychický stav personálu před směnou a v jejím průběhu.	Vedoucí směny přijímá nezbytná administrativní rozhodnutí týkající se hraničních kontrol po konzultaci s příslušníky pohraniční stráže. Vedoucí směny zajistí, aby byla za všech okolností provedena všechna nezbytná opatření a prohlídky. Všechny mimořádné incidenty a situace musí být nahlášeny vedoucímu/í směny, aby mohl/a v případě potřeby ovlivnit účinné provádění a výsledky hraničních kontrol. Všechna opatření pro účely hraničních kontrol musí být co nejlépe připravena a odůvodněna, aby byla dostatečným základem pro rozhodování.
43. Kromě provádění hraničních kontrol v souladu se Schengenským hraničním kodexem by cílem kontrol v první linii mělo být určování profilu cestujících a vybírání podezřelých osob pro důkladné prohlídky v druhé linii.	Systematické konzultování vnitrostátních databází, včetně databází jiných orgánů, které jsou příslušné pro státní příslušníky třetích zemí. Dostatečně rychlý přenos dat, včetně mobilních prostředků.
44. V první linii by na hraničních přechodech měl být pro účely vstupu a výstupu poskytnut přístup k tomuto vybavení: – terminál pro konzultování SIS, VIS a vnitrostátních databází, – v případě potřeby přenosný terminál, – přístroj pro kontrolu dokladů s proměnlivým UV světlem, bílým horním světlem a průchozím světlem, – zvětšovací sklo s minimálně desetinásobným zvětšením nebo monomikroskop s proměnlivým ohniskem, – retroreflektivní lampa – schengenská vstupní a výstupní razítka (stanoveno v Schengenském hraničním kodexu) – Schengenský hraniční kodex a schengenská příručka s přílohami, – průběžně aktualizované ukazatele rizik a rizikové profily, – vzory používaných dokladů v elektronické podobě a další informace nezbytné k provádění hraničních kontrol	Přístup k elektronické verzi schengenské příručky, včetně příloh, a vnitrostátním pokynům. Přístup k dalším databázím falešných dokladů. Odpovědný příslušník vždy před začátkem směny poskytne informace o veškerých rizikových ukazatelích a profilech.

45. Cílem důkladných kontrol v druhé linii je zajistit náležité odhalování rizikových cestujících, například s falešnými cestovními doklady, a zadržení převaděčů a jiných osob, které mohou ohrozit vnitřní bezpečnost členského státu. (Prioritu mají vstupní kontroly.) 46. Na hraničních přechodech s intenzivním provozem musí být v druhé linii kancelář s tímto vybavením: – totéž vybavení jako v první linii – konzultace systému pro kontrolu dokladů za účelem ověření pravosti cestovních dokladů – videospektrální komparátor (jeho součástí je infračervené a ultrafialové světlo, filtry, bílé horní světlo, průchozí světlo atd.) – stereomikroskop s minimálně čtyřicetinásobným zvětšením (x 40) – přístroj pro kontrolu anti-Stokesovy barvy – identifikační zařízení a vybavení (včetně šablony pro srovnávání razítek) – Schengenský hraniční kodex a schengenská příručka, včetně příloh – příručka obsahující pravé a falešné pasy a doklady totožnosti – přístup do iFADO a FADO – vybavení pro přístup do systému EURODAC, vnitrostátního systému AFIS, VIS a příslušných vnitrostátních databází anebo jejich používání 47. Pro účely důkladných kontrol v druhé linii by měly všechny hraniční přechody mít ve vhodné době k dispozici moderní vybavení pro kontrolu cestovních dokladů (například na nejbližším hraničním přechodu).	Zařízení druhé linie jsou umístěna v blízkosti stanovišť v první linii, nejlépe blízko kontrolních stanovišť na příjezdu. Je zapotřebí odpovídající počet dostatečně velkých kanceláří v druhé linii, nejlépe s oddělenými místnostmi, kde mohou probíhat pohovory. Složky v druhé linii mají navíc za úkol pravidelně i ad hoc předávat zpětnou vazbu a nové poznatky (briefing) příslušníkům v druhé linii. Pro účely odborné přípravy a analýzy rizik a pro vnitrostátní i mezinárodní využití jsou vydávány informační bulletiny týkající se padělaných dokladů. dekodér IPI (invisible personal information / vepsané osobní informace) Další databáze falešných dokladů atd. Vnitrostátní kontaktní místo pro schengenskou příručku v rámci Centrální správy komunikačních a informačních zdrojů (CIRCA). Používání přístrojů pro identifikaci otisků prstů, čtečky otisků prstů. Používání speciálních vozidel s vybavením pro kontrolu cestovních vozidel a s přístupem do databází.
48. Příslušníci pohraniční stráže by měli sledovat tok cestujících.	Dohled s použitím videokamer (systémy CCTV) je používán pro určování profilu toku cestujících, například k určení osob pro kontrolu v druhé linii. (Obrazové záznamy je možné archivovat v souladu s vnitrostátními zákony o ochraně osobních údajů). Zrcadla umístěná na stropěch/zdích, aby bylo dobře vidět cestujícího, u kterého je prováděna kontrola v první linii.
49. Na hraničních přechodech s intenzivním provozem by při kontrolách v první linii měly být používány integrované čtečky pasů (přenosné i nepřenosné). Automatické konzultování SIS a VIS (jakmile budou	Údaje o státních příslušnících třetích zemí jsou při vstupu a výstupu zaznamenávány automaticky do vnitrostátní databáze v souladu s vnitrostátními právními předpisy. Systém je dostupný na všech hraničních přechodech.

zprovozněny) a příslušných vnitrostátních databází prováděné u státních příslušníků třetích zemí, kteří nepožívají práva Společenství na svobodu pohybu.	Používání čteček dokladů a otisků prstů vybavených počítačem podporovanými bezpečnostními prvky, analytické schopnosti. System pro automatickou hraniční kontrolu bude kombinovat čtení a ověřování elektronických pasů s aplikací pro ověřování biometrických údajů.
50. Přímá komunikace mezi příslušníky pohraniční stráže a cestujícími v průběhu hraniční kontroly (s výjimkou systémů pro automatickou hraniční kontrolu určených pro občany EU).	Cestující, kteří se blíží ke stanovišti hraniční kontroly, jsou jasně viditelnými značkami vyzváni, aby před ním zastavili.
51. Zabezpečené uchovávání vstupních a výstupních razítek v zabezpečených místnostech s omezeným vstupem v době mezi směny. Je třeba jasně stanovit odpovědnost a pokyny pro výdej a používání razítek. Informace o bezpečnostních kódech na vstupních a výstupních razítcích by měly podléhat zvláštnímu režimu.	Osobní razítka. Zamykatelné osobní přihrádky v bezpečnostních schránkách. Razítka vydává vedoucí směny. Výdeje razítek jsou evidovány. Informace o bezpečnostních kódech na vstupních a výstupních razítcích znají na hraničním přechodu pouze ti příslušníci, kteří provádějí hraniční kontroly a jejichž počet by měl být malý. Informace o změnách bezpečnostního kódu pro určité období se příslušníkům pohraniční stráže poskytuje pouze, pokud jsou takové změny provedeny. Výměnou informací o bezpečnostních kódech používaných na všech hraničních přechodech je pověřeno pouze jedno národní kontaktní místo, které je rovněž jediným kontaktním místem pro výměnu informací s kontaktními místy jiných členských států.
52. Za účelem zlepšení situačního povědomí a usnadnění analýzy na hraničních přechodech by měly být v souladu s vnitrostátními právními předpisy zaznamenávány: – státní příslušnost cestujících – průměrné čekací doby – zjištěné falešné doklady – zadržení zprostředkovatelé (převaděči) – základní informace od ostatních orgánů, které působí na hraničních přechodech – jiné nesrovnalosti a důležité informace – informace potřebné pro středisko CIREFI	Shromažďují se záznamy o počtu kontrol v druhé linii a o důvodech pro provedení těchto kontrol. Údaje jsou zaznamenávány do vnitrostátní databáze. Zavedení intranetové databáze pro pohraniční stráž.

53. Při plnění svých úkolů by příslušníci pohraniční stráže měli mít přístup ke všem důležitým informacím.	Společný briefing na začátku každé směny. Výměna informací mezi končící a nastupující směnou.
54. Mělo by se zamezit neoprávněnému nahlížení (zvláště nahlížení na monitor počítače).	Skleněná výplň kontrolních stanovišť je potažena fólií.
55. Nepoužitá víza by měla být uchovávána v trezoru. 56. Je třeba vést evidenci udělených víz.	O udělení víza rozhoduje vedoucí úředník nebo úředník vyššího úřadu.
<i>3.2 Pozemní hranice</i> 3.2.1 Silniční hraniční přechod	
57. Ukazatel na hranicích upozorňující na vstup do členského státu a do EU	
58. Senzory pro kontrolu radioaktivity podél příjezdových jízdních pruhů v prostoru mezi hranicí a hraničním přechodem.	Mobilní měřicí zařízení nebo stabilní zařízení pro měření radioaktivity („brány“)
59. Oddělené jízdní pruhy pro občany zemí EU, EHP a Švýcarska a pro státní příslušníky třetích zemí.	Možnost měnit označení jízdních pruhů v závislosti na složení toku cestujících (elektronické ukazatele). Fyzické oddělení vstupních a výstupních dopravních toků na pozemních hraničních přechodech s intenzivním provozem.
60. Hraniční přechody a jejich bezprostřední okolí by mělo být sledováno pomocí monitorovací techniky a pro účely hraničních kontrol a ostrahy hranic by mělo být zajištěno osvětlení. Hraniční přechody by měly být oploceny (výjimku je možné učinit například u hraničních přechodech určených pro malý pohraniční styk).	Okolí hraničních přechodů je monitorováno kamerami a senzory.
61. Závozy přes jízdní pruhy (na příjezdu i na odjezdu), které mohou elektronicky ovládat příslušníci pohraniční stráže v první linii.	Kamerový monitorovací systém s obrazovým záznamem pro sledování prostor hraničního přechodu.
62. Přiměřené kontroly s cílem odhalit osoby skrývající se uvnitř vozidel.	Vozidla jsou kontrolována na základě aktualizovaných rizikových ukazatelů a profilů a rovněž namátkově: – mobilní/stabilní rentgenové zařízení (v souladu s vnitrostátními předpisy) – detektory zvuků srdeční činnosti – detektory oxidu uhličitého

	– cvičení psi pro odhalování osob skrývajících se uvnitř vozidel – další moderní zařízení – zařízení detekující radioaktivitu, drogy a další detekční zařízení Systém, který rozezná státní poznávací značku vozidla a provede automatické ověření v SIS a vnitrostátních databázích.
63. Monitorování toku cestujících a kontroly v jízdních pruzích.	Kombinované kontroly provádí příslušník u jízdního pruhu a příslušník na kontrolním stanovišti (zejména u pruhů vyhrazených pro jiné země než země EU). Provádění hraničních kontrol mimo kontrolní stanoviště; cestující zůstávají v průběhu kontrol ve vozidlech. Instalování a rozmístění technického zařízení, které umožňuje provádět kontroly rovněž mimo kontrolní stanoviště. Pro provádění prohlídek přímo v jízdních pruzích jsou používány zvláštní hlídky, které: – kontrolují vozidla – určují profily – používají psy a technické prostředky
64. Prostory pro provádění důkladných prohlídek vozidel po jejich přesměrování z jízdních pruhů.	Prostory jsou umístěny poměrně blízko kontrolnímu stanovišti.
65. Hraniční kontroly cestovních dokladů cestujících v autobusech jsou prováděny s použitím mobilních zařízení. Na hraničních přechodech, kde je intenzivní provoz nebo je třeba použít technické vybavení, by kontroly osob cestujících autobusem měly být na základě analýzy rizik prováděny v terminálu pro cestující nebo v jízdních pruzích.	Oddělený prostor v terminálu vyhrazený pro hraniční kontrolu osob cestujících autobusem.
66. Pokud je na hranici mezi členským státem a sousedící třetí zemí zřízen společný hraniční přechod, zajistí se plný soulad s právem Společenství (například ohledně opatření, která mají být přijata v návaznosti na zjištěný záznam v SIS, ohledně ochrany osobních údajů, bezpečnosti, azylu, značení atd.).	
Dvoustranné dohody by měly příslušníkům pohraniční stráže z jiných členských států EU (například v rámci společných operací FRONTEX) umožnit provádění hraničních	

kontrol na hraničních přechodech, které se nacházejí na území třetích zemí. Důležité informace a veškeré užitečné statistické, faktické, analytické a další informace by měly být shromažďovány i v případě, že se hraniční přechod nachází na území třetí země. Ve dvoustranných dohodách, kterých se účastní všechny příslušné orgány, musí být vymezeny prováděcí pravomoci. Za provádění hraničních kontrol v souladu s <i>acquis</i> jsou nadále plně odpovědné orgány členských států.	
3.2.1 Železniční hraniční přechod	
67. Monitorování a fyzická opatření s cílem zabránit osobám opustit vlaky před hraniční kontrolou.	Monitorovací systém s obrazovým záznamem a senzory v prostoru mezi hranicí a hraničním přechodem, používaný ve spolupráci s železničními orgány/společnostmi. Oplocení a hlídky po obou stranách kolejí v prostoru mezi hranicí a hraničním přechodem.
68. Spolupráce s železničními orgány a dopravci s cílem získat dostatek informací pro provádění kontrol a nepřetržitě získávat informace o železniční dopravě. 69. Spolupráce s železniční policií a železničními bezpečnostními složkami.	Společná odborná příprava, například v oblasti bezpečnosti. V souladu s vnitrostátními právními předpisy a dvoustrannými dohodami jsou seznamy cestujících kontrolovány předem s cílem provést důkladné kontroly podle rizikových ukazatelů a profilů. Konzultace SIS, VIS a příslušných vnitrostátních databází v rámci předběžných kontrol u osob, které nepoživají práva Společenství na svobodu pohybu. Používání elektronického seznamu cestujících. Spolupráce s železničním personálem a jeho odborná příprava za účelem odhalení falešných dokladů a získání předběžných informací.
70. Odpovídající kontroly s cílem odhalit osoby, které se pokoušejí vyhnout hraniční kontrole.	Kontroly usnadňují cvičení psi.
	Hraniční kontroly v jedoucích vlacích prováděné s použitím mobilních zařízení s on-line přístupem k nezbytným databázím.

	Provádění kontrol ve vlacích za jízdy společně s příslušnými orgány sousedních členských států EU, které ještě nejsou členskými státy Schengenu a v souladu s dvoustrannými dohodami.
71. Kontroly nákladních vlaků.	Zvláštní týmy s celníky.
72. Nezbytné technické vybavení a infrastruktura pro provádění kontrol vlaků.	Oddělený prostor pro kontrolu nákladních vlaků, monitorovaný kamerovým systémem. Všechny nákladní vlaky jsou za jízdy kontrolovány stacionárními senzory.
3.2.3 Hraniční přechody pro malý pohraniční styk	
73. Hraniční kontroly na hraničních přechodech pro malý pohraniční styk by měly být prováděny v souladu s nařízením o malém pohraničním styku.	Na hraničních přechodech pro malý pohraniční styk, přes které prochází velmi malý počet cestujících, se hraniční kontroly provádějí pomocí mobilních zařízení.
74. Mělo by být možné provádět kontroly v druhé linii v přiměřené době.	
75. Mělo by být možné konzultovat vnitrostátní databáze obsahující údaje o vydaných povoleních k malému pohraničnímu styku.	
3.2.4 Přechody na vnitrozemských vodních cestách	
76. Hraniční kontroly by zpravidla měly být prováděny stejným způsobem jako na námořních hranicích.	
77. Příslušníci pohraniční stráže by za účelem provádění hraničních kontrol měli mít předem přístup k důležitým informacím.	
78. Kontroly jsou prováděny na lodích pomocí mobilních zařízení nebo cestující z lodi vystoupí a kontrola je provedena v přístavu.	Oddělené prostory vyhrazené pro kontrolu a sledování přístavní zóny monitorovacím systémem s obrazovým záznamem.
79. Fyzické nebo administrativní oddělení toků cestujících podle jejich hustoty.	Na hraničních přechodech s intenzivním provozem jsou vstupní a výstupní toky cestujících odděleny bariérami. Bezpečnostní opatření: osvětlení a oplocení přístavní zóny.

80. Zařízení a místnosti (prostory) nezbytné pro kontrolu.	Technické vybavení umožňující kontrolovat nebezpečné a radioaktivní materiály. Kontroly zvířat a rostlin na vymezených místech.
<i>3.3 Námořní hranice</i>	
81. Přístavní zóna by měla být oplocena.	Kamerový monitorovací systém s obrazovým záznamem pro sledování přístavní zóny.
82. Seznamy cestujících a členů posádky by měly být kontrolovány předem s cílem provést důkladné kontroly podle rizikových ukazatelů.	Počítačový program pro kontrolu seznamů cestujících s použitím SIS a příslušných vnitrostátních databází u občanů ze zemí mimo EU (kteří nepožívají práva Společenství na svobodu pohybu). Spolupráce s vlastníky lodí a odborná příprava lodního personálu v oblasti cestovních dokladů za účelem odhalení falešných dokladů a získání předběžných informací.
83. Nákladní lodě by měly dodat seznamy členů posádky a cestujících a další důležité informace (nalodění, vylození) 24 hodin před příjezdem. 84. Trajektové lodi by měly dodat seznamy členů posádky a cestujících po odjezdu z přístavu ve třetí zemi.	
	Mobilní technické vybavení a online přístup k databázím, které jsou nezbytné pro provádění hraničních kontrol.
85. Toky cestujících z plavidel zemí Schengenu by měly být odděleny od toků cestujících z ostatních plavidel fyzickými prostředky. Malé přístavy, ve kterých objem provozu umožňuje oddělení toků cestujících, které jsou systematicky monitorovány a doprovázeny.	Orgány pohraniční stráže mají právní nástroj k tomu, aby působily na správce přístavu a vyžadovaly od nich zavedení technických a fyzických prostředků nezbytných pro oddělení toků cestujících z Schengenu a ze zemí mimo Schengen v přístavních terminálech.
86. Opatření nezbytná k efektivnímu zajištění bezpečnosti nákladu a vybavení v mezinárodní zóně přístavu.	
87. Postupy nezbytné k usnadnění přístupu návštěvníků i posádky lodí na loď.	

88. Spolupráce mezi pohraniční stráží, lodními zprostředkovateli a kapitány lodí s cílem provést předem analýzu rizik a přijmout odpovídající opatření k rychlému odbavení cestujících a posádky.	
89. Správa přístavu by měla udržovat platformu založenou na jediném portálu, ke kterému by měli přístup všichni příslušníci pohraniční stráže a který by obsahoval informace o příjezdech a odjezdech lodí a o jejich přítomnosti v přístavu.	
90. Pohraniční stráž by si měla od lodního zprostředkovatele vyžádat veškeré informace a písemné záruky týkající se nalodění a vylodění členů posádky, jakož i všech událostí týkajících se lodí v přístavu.	Používání společných standardních vzorů záruk.
91. V případě, že loď odpluje bez nezbytné hraniční kontroly, měly by být na lodního zprostředkovatele uvaleny sankce.	
92. Odepření povolení k výstupu na břeh; odepření vstupu; pokus o vylodění za účelem nezákonné činnosti, černí pasažéři, žádosti o azyl a další mimořádné situace by měly být nahlášeny nejbližšímu přístavu v členském státě, ve kterém má loď kotvit.	
93. Při vylodění posádky za účelem přesunu na loď v přístavu jiného členského státu je zapotřebí výměna informací mezi pohraniční stráží dotčených členských států s cílem potvrdit přítomnost nebo příjezd lodí.	
94. Měla by být vytvořena databáze podezřelých plavidel podezřelých lodních zprostředkovatelů a majitelů lodí.	Vytváří se mezinárodní databáze dokladů totožnosti námořníků, protože vzory dokladů nejsou snadno dostupné.
	Hraniční kontroly prováděné na palubě plavidel při plavbě mezi posledním přístavem, kde loď kotvila, a přístavem následujícím, umožňují, aby byly kontroly provedeny a současně nedošlo ke zdržení vylodění cestujících po příjezdu.

3.4 Letiště

95. Oddělení toků cestujících z letů v rámci schengenského prostoru od cestujících z ostatních letů by mělo být provedeno fyzickými prostředky. 96. Provozovatel letiště by měl přijmout požadovaná opatření za účelem fyzického oddělení toků cestujících z letů v rámci schengenského prostoru od cestujících z ostatních letů. 97. Na letištích s intenzivním mezinárodním provozem by měla být fyzicky oddělena „schengenská“ a „neschengenská“ zóna, aby se zamezilo přecházení osob nebo přesunům osobních věcí (včetně dokladů) mezi zónami.	Tranzitní zóna pro lety mimo schengenský prostor. Oddělené a vymezené úrovně pro přepravu v rámci schengenského prostoru a mimo něj. Fyzické oddělení (vodotěsné) se zajistí pomocí zdí, skleněných příček, kovových mříží atd., které sahají od země ke stropu. Orgány pohraniční stráže mají právní nástroj k tomu, aby provozovatele letiště přiměly k zavedení technických a fyzických prostředků, které jsou nezbytné pro oddělení toků osob cestujících v rámci schengenského prostoru od osob cestujících mimo něj. Spolupráce s posádkami letadel a s letištním personálem a jeho odborná příprava v oblasti cestovních dokladů za účelem odhalení falešných dokladů a získání předběžných informací o podezřelých cestujících. Na letištích s intenzivním mezinárodním provozem by měly být zavedeny oddělené přepážky a pruhy pro hraniční kontrolu posádek.
98. Na aerodromech, menších letištích a terminálech, kde to objem provozu umožňuje, by měly být toky cestujících odděleny; tyto toky by dále měly být systematicky monitorovány a cestující by měli být doprovázeni.	U letištních hraničních přechodů, které nejsou provozovány nepřetržitě, jsou informace o letech přicházejících ze zemí mimo schengenský prostor předávány nejbližší jednotce pohraniční stráže nebo koordinačnímu centru. Se všemi letišti, na která přilétají komerční lety ze zemí mimo schengenský prostor, je nakládáno jako s mezinárodními letišti.
99. Cestující by měli nastupovat do letadel a vystupovat z nich buď přístavními koridory nebo by měli být k letadlu nebo od letadla přepravováni autobusy. V případě, že jsou cestující od letadla odváženi autobusem, měli by být zavezeni přímo do zóny (nebo ke koridoru vedoucímu k této zóně), ve které probíhá hraniční kontrola. V případě, že cestující vystupují z letadla přístavním koridorem, pokračují tímto koridorem až k zóně hraniční kontroly.	V případě, že cestující jsou od letadla odváženi autobusem, jsou doprovázeni zaměstnanci akreditované manipulační společnosti.
100. V závislosti na analýze rizik by měly být používány předběžné informace o cestujících (API).	Informace poskytnuté v rámci API jsou zpracovány úředníkem, který je pověřen zpravodajstvím o trestné činnosti.

101. Kontrola u východů na letištní plochu u rizikových letů (na základě analýzy rizik).	S cílem zvýšit účinnost hraničních kontrol, mohou být rovněž prováděny namátkové kontroly u východů na letištní plochu. Systém pro monitorování a obrazový záznam na všech příchodech z letištní plochy od letů ze zemí mimo schengenský prostor (například s cílem zjistit, kterým letem přiletěli nelegální přistěhovalci). Provádění předběžných kontrol v letadlech v souladu s analýzou rizik a s cílem určit případné nelegální přistěhovalce a jejich sedadla (může být užitečné později, například při hledání ukrytých cestovních dokladů). V závislosti na analýze rizik jsou letadla po vystoupení cestujících prohledávána, například s cílem nalézt ukryté cestovní doklady.
102. Spolupráce mezi pohraniční stráží, leteckými dopravci a provozovateli letišť s cílem zajistit odpovídající počet příslušníků pohraniční stráže na každé směně.	Letečtí dopravci a provozovatelé letišť poskytují požadované informace elektronicky.
4. Ostraha hranic <i>4.1 Obecně</i>	
103. Ostraha hranic by měla být prováděna v souladu se Schengenským hraničním kodexem a schengenskou příručkou.	Příslušníci provádějící ostrahu hranic nosí vhodné uniformy z materiálů, které jsou přizpůsobeny počasím a klimatickým podmínkám a identifikační znaky nebo odznaky příslušníků pohraniční stráže.
104. Ostraha hranic by měla být hodnocena na základě dvou klíčových parametrů, kterými jsou situační povědomí a schopnost reakce. – Situační povědomí měří, do jaké míry jsou jednotky pohraniční stráže schopny ve vymezené době odhalit uskutečňované nebo již uskutečněné neoprávněné překročení hranic (nebo převaděčství). Na tomto základě lze stanovit požadavky na taktické úrovni (časy monitorování a monitorované prostory, míru odhalení, identifikační metody a určování profilů cílů). Důležité jsou rovněž počet a směr hlídek podél modré a zelené hranice. – Schopnost reakce měří, do jaké míry jsou jednotky schopné ve vymezené době reagovat na odhalení osob jejich zadržením nebo hledáním nebo vyšetřováním podezřelé nezákonné	Hranice je nepřetržitě monitorována. Střediska taktické ostrahy jsou v provozu nepřetržitě, monitorují hraniční nebo námořní zónu prostřednictvím vybavení pro ostrahu a hlídek. Středisko aktivně předává informace o pohybech úředníkům ze zpravodajského útvaru (rizikové ukazatele, rejstříky) a analyzuje povahu pohybů za účelem odhalení anomálií. Rovněž jsou prováděny namátkové kontroly. Hlídky jsou nepřetržitě v pohotovosti. Středisko taktické ostrahy má pravomoc okamžitě vyslat hlídky.

činnosti. Na tomto základě lze stanovit požadavky na taktické úrovni (hustota rozmístění a vybavení hlídek, hustota rozmístění a připravenost zvláštních zásahových jednotek, dostupnost letadel a vrtulníků atd.) 105. Na základě analýzy rizik je třeba udržovat v pohotovosti hlídky (pozemní, námořní, letecké), které jsou náležitě vybavené pro případ pronásledování, zadržení nebo kontrolu zjištěných pohybů a přijíždějících a odjíždějících dopravních prostředků.	
106. Funkční komunikace mezi hlídkami, plavidly, letadly a velícími a kontrolními středisky.	Používání radiokomunikačních zařízení podle standardu TETRA nebo jiných šifrovaných způsobů komunikace.
107. Pro činnost v kontrolované oblasti se používá mobilní kontrolní vybavení.	Mobilní hlídky/plavidla mají online přístup do databází a ke vzorům cestovních dokladů (informace o vízech a o razítcích hraniční kontroly atd.) Mobilní hlídky/plavidla mají některé vybavení pro kontrolu cestovních dokladů (UV světlo, zvětšovací sklo s minimálně desetinásobným zvětšením a monomikroskop s proměnlivým ohniskem).
<i>4.2. Pozemní hranice</i>	
108. Nelegální přistěhovalce překračující hranici je třeba účinně odhalovat. 109. Ostrahu hranic a zadržení nelegálních přistěhovalců by měly provádět mobilní hlídky i hlídky s pevným stanovištěm, s pomocí technických prostředků: – hlídky pohybující se v autech, na motocyklech, sněžných skútrech, v terénních vozidlech, na koních atd. – přístroje pro noční vidění a termovizní systémy – pevná kamera a poplašné systémy vybavené senzory – přenosné systémy vybavené infračerveným světlem a kamerou a další systémy vybavené senzory – cvičení psi pro zalesněné oblasti – motorové čluny na jezerech a řekách	Vrtulníky a letadla provádějí ostrahu a poskytují podporu pozemním hlídkám.
110. Zdroje vyčleněné pro ostrahu by měly být soustředěny ve vysoce rizikových zónách v souladu s analýzou rizik.	Pohraniční oblast je rozdělena do sektorů/úseků. Doba ostrahy jednotlivých sektorů závisí na analýze rizik.

111.	Hranice v blízkosti hraničního přechodu by měla být střežena s cílem odhalit osoby, které se pokoušejí hraniční přechod obejít.	Hranice v blízkosti hraničního přechodu je monitorována kamerami nebo poplašným systémem.
112.	Měla by být stanovena požadovaná doba reakce pro zahájení pronásledování osob v jednotlivých sektorech, které neoprávněně překračují hranici (na základě analýzy rizik).	Mobilní jednotky, týmy rychlé reakce, vrtulníky, motorové čluny, cvičení psi atd. Předem stanovené plány, včetně bodů obsazených hlídkou, pro pronásledování osob, které neoprávněně překračují hranice v jednotlivých sektorech/úsecích.
113.	Spolupráce pohraniční stráže s místními obyvateli.	Průběžný kontakt s místními obyvateli a příslušnými orgány. Pohraniční hlídky a jejich velitelé v průběhu směn udržují pravidelný kontakt s místními obyvateli
114.	Shromažďování veškerých důležitých důkazů o neoprávněném překročení státní hranice s cílem zpětného převzetí státních příslušníků třetích zemí.	Pevně stanovené postupy pro shromažďování důkazů ohledně neoprávněného překračování hranice v souladu s dvoustrannými dohodami nebo dohodami ES o zpětném přebírání osob.
4.3. Námořní hranice		
115.	Je třeba zřídit systém pro ostrahu pobřeží, podporovaný sítí stanovišť pobřežních hlídek, které jsou připraveny na rychlý zásah. Systém by měl být podporován složkami na pobřeží: plavidla hlídkující u pobřeží, vrtulníky, letadla a další prostředky.	Systém integrované ostrahy a společný přehled o námořní situaci sdílený všemi příslušnými orgány (pohraniční stráž, námořní úřady, námořnictvo, pobřežní hlídky atd.). Všechny údaje jsou zaznamenávány a příslušnou dobu archivovány. Situaci monitoruje přiměřený počet velicích/kontrolních středisek. Situační přehled sestává z informací z radarů, plavidel hlídkujících v pobřežních vodách, kamerových systémů ostrahy, vrtulníků a z letadel.
116.	Všechna plavidla připlouvající do teritoriálních vod by měla být detekována a identifikována. Identifikační údaje (názvy plavidel) by měly být porovnány s podkladovými informacemi o rizikových plavidlech.	Používání systémů AIS (Automatic Identification System), VTMS (Community Vessel Traffic Management System), VMS (Vessel Monitoring System for fisheries), V-RMTC (Virtual Regional Maritime Traffic Centre) a SSN (SafeSeaNet).
117.	Připlouvající plavidla by měla být posouzena podle analýzy rizik.	Posuzování provádí příslušníci zabývající se zpravodajstvím o trestné činnosti v regionálních/taktických/velicích/koordinačních centrech.
118.	V případě nutnosti musí být prověřena plavidla zadržena pohraniční stráží na moři. Jsou prováděna nezbytná donucovací opatření.	Plavidla hlídkující v pobřežních vodách, plavidla pobřežních hlídek nebo hlídkující loď ze stanovišť pobřežních hlídek.

119. Je třeba stanovit opatření nezbytná k zamezení neoprávněnému přístupu do přístavních prostor, na kotvící lodě a do zón s omezeným přístupem.	
4.4 Letiště	
120. Ostraha letiště by měla být prováděna ve spolupráce s letištní správou.	
121. Prostor letiště a jeho okolí by měly být střeženy pomocí kamerového systému.	Údaje jsou k dispozici pohraniční stráží a jsou používány pro účely vyšetřování trestné činnosti atd.
122. Příslušníci pohraniční stráže by měli systém kontrolovat a měli by mít přístup k obrazovému záznamu.	
123. Všechny údaje z kamerového systému by měly být zaznamenávány a po příslušnou dobu archivovány.	
124. Okolí letiště by měly střežit hlídky.	
125. Tranzitní prostor by měly střežit hlídky.	Hlídky přijímají informace od úředníka zabývající se zpravodajstvím (určení osob, které mají být zkontrolovány). V závislosti na analýze rizik jsou využívány rovněž hlídky v civilním oděvu.
5. Analýza rizik a zpravodajství o trestné činnosti	
126. Strategické zpravodajství třídí a strukturuje všechny informace a na jejich základě vypracovává strategický přehled o situaci (jevy, které jsou předmětem zájmu, a zásadní faktory). Strategické zpravodajství vypracovává statistiky, vývojové prognózy a kvalitativní popisy.	Příslušníkům pohraniční stráže na místní úrovni jsou prostřednictvím zvláštního elektronického systému pravidelně předávány týdenní a měsíční zprávy o analýze rizik a případové studie. Jsou stanoveny postupy pro vypracování a vykazování statistik na všech úrovních (centrální, regionální a místní).
127. Strategická analýza rizik analyzuje strategické klíčové informace. Upozorňuje na potenciální změny a navrhuje koncepce. Analytici musí být plně informováni o základních paradigmatech, zájmech, hrozbách a rizicích.	Využívání analýzy rizik vypracované agenturou FRONTEX.
128. Operativní zpravodajství propojuje operativní informace z terénu a strategické informace (vstupy a výstupy v obou směrech) v „operativně“ platném kontextu.	Praktické profily a ukazatele rizik pro hlídky a příslušníky provádějící hraniční kontroly vypracovávají speciálně vyškolení úředníci zabývající se zpravodajstvím.

129. Kvalitativní a kvantitativní analýza operativního prostředí, předmětů činnosti a jejich výsledků. Operativní analýza s cílem získat platné informace o převládající situaci, a usnadnit tak optimální nasazení zdrojů. Zvláštní pozornost je třeba věnovat mezerám, kdy dochází k selhání systému.	Operativní analýzy jsou vypracovávány a aktualizovány na regionálních velitelstvích podle jednotných pokynů a metod.
130. Taktické zpravodajství (z terénu) by mělo propojovat operativní terénní pracovníky a informační systém. Tok údajů by měl být obousměrný (vstupy a výstupy).	Síť pohraniční stráže zaměřená na zpravodajství o trestné činnosti podléhá centrálnímu dohledu.
131. Při určování profilů by měla být provedena klasifikace předmětů činnosti pro účely optimálního řízení a optimální intenzity opatření probíhajících na taktické úrovni.	
132. Příslušníkům na místní úrovni je třeba systematicky poskytovat informace týkající se rizikových ukazatelů, rizikových profilů a standardních postupů používaných při přeshraniční trestné činnosti.	Profilů jsou archivovány v databázích (elektronických) a jsou v uživatelské formě k dispozici příslušníkům pohraniční stráže. Například seznamy nejhledanějších profilů („top 10“).
133. Na národní úrovni by měla fungovat jednotka pro analýzu rizik, na regionální úrovni by měl být sektor pro analýzu rizik a na místní úrovni by měli působit příslušníci zabývající se zpravodajstvím.	Pravidelná setkání a kurzy odborné přípravy organizované na centrální úrovni národní jednotkou pro analýzu rizik.
	Příslušníci pohraniční stráže z přístavních hraničních přechodů se podílí na určování možných hrozeb pro majetek a infrastrukturu a vyhodnocování jejich pravděpodobnosti za účelem stanovení bezpečnostních opatření a jejich priority podle bezpečnostních plánů pro přístavy stanovených v kodexu ISPS (kodex mezinárodní bezpečnosti lodí a přístavních zařízení).
6. Odhalování a vyšetřování přeshraniční trestné činnosti v koordinaci se všemi příslušnými donucovacími orgány	
134. Je třeba spolupracovat v oblasti odhalování a vyšetřování přeshraniční trestné činnosti, nedovoleného přistěhovalectví, pašování drog, zbraní, střeliva, odcizených vozidel a majetku, jakož i používání falešných a odcizených dokladů.	Společné týmy zabývající se zpravodajstvím o trestné činnosti a jejím vyšetřováním. Společné využívání databází. Společné databáze. Společná analýza rizik na všech úrovních. Společná školení a programy odborné přípravy.

135. Je třeba zavést jasné rozdělení hlavních odpovědných orgánů pro každou zvláštní kategorii přeshraniční trestné činnosti.	
136. Je třeba vyslýchat všechny zadržené nelegální přistěhovalce s cílem identifikovat trasy, převaděče, zprostředkovatele a další významné složky (například zjistit, jaké částky se zprostředkovatelům platí za organizaci neoprávněného překročení hranice).	
137. Nelegální přistěhovalci by měli být před případným odepřením vstupu, vyhoštěním a zpětným převzetím zaregistrováni.	Včetně archivování biometrických údajů.
7. Opatření v třetích zemích tranzitu a původu	
138. Je zapotřebí náležitá dvoustranná a mnohostranná spolupráce s orgány pohraniční stráže ve třetích zemích tranzitu a původu.	Schůzky na nejvyšší úrovni konané jednou ročně (nebo jednou za dva roky) na nejvyšší úrovni. Spolupráce spočívá ve: – výměně informací o nedovoleném přistěhovalectví – setkáních odborníků – společné odborné přípravě odborníků na doklady Setkání a výměna informací mezi letišti a přístavy.
139. Konzulární úředníci členských států by měli absolvovat zvláštní kurzy odborné přípravy, aby rozeznali falešné cestovní doklady a identifikovali u žadatelů o víza rizikové ukazatele.	Pohraniční stráž umístí na důležité konzuláty styčné úředníky (například poradce v oblasti dokladů). Styční úředníci jsou vyškolení v oblasti určování profilů a identifikace falešných dokladů a mají k dispozici příslušné přístroje pro ověřování cestovních dokladů. Styční úředníci mají přístup do systémů SIS, VIS a do příslušných vnitrostátních databází v souladu s vnitrostátními právními předpisy a v rámci svých pravomocí. Styční úředníci mají pro účely ověřování údajů nejaktuálnější poznatky a moderní přístroje.

140. Je zapotřebí spolupráce s významnými leteckými, námořními a silničními dopravci.	Odborná příprava a pravidelná setkání v rámci spolupráce mezi dopravními společnostmi a pohraniční stráží.
141. Je zapotřebí zavést spolupráci mezi styčnými úředníky z členských států, kteří jsou vysláni do téže třetí země nebo regionu.	Sít styčných úředníků.
8. Spolupráce se sousedními třetími zeměmi	
142. Cílem spolupráce se sousedními třetími zeměmi by mělo být zlepšení bezpečnosti hranic.	Společné/smíšené hlídky s příslušnými orgány ze sousední třetí země. Úzká spolupráce s orgány odpovědnými za hraniční kontroly v konkrétních oblastech (například současně prováděné kontroly ve vlacích za jízdy) v souladu s právními předpisy EU a vnitrostátními právními předpisy.
143. Je zapotřebí spolupráce se sousedními třetími zeměmi na všech úrovních (centrální, regionální a místní). 144. Spolupráce by měla být prováděna zavedením odpovídajících pracovních mechanismů, jako jsou výměna informací, vhodné komunikační kanály, lokální kontaktní místa, postupy při mimořádných událostech, zvládání incidentů objektivním způsobem, aby se zabránilo politickým sporům.	Koncepce „delegáta pro správu hranic“ znamená dvoustrannou spolupráci v oblasti správy hranic mezi pohraniční stráží dvou zemí, založenou na oficiálně stanovené struktuře a postupech. Tato koncepce je založena na: – regionálních vedoucích pracovních, kteří vykonávají úkoly delegáta pro správu hranic – výměně informací – ad hoc konzultacích – společných vyšetřováních – společné odborné přípravě a operacích – atd. Každoroční pořádání schůzek na nejvyšší úrovni. Příslušné stálé pracovní skupiny na regionální úrovni. Pravidelné a ad hoc zasedání, společné operace a odborná příprava na místní úrovni (hraniční přechody a zelená hranice).
145. Měla by probíhat výměna informací o situaci v oblasti nelegálního překračování hranic nebo přeshraniční trestné činnosti.	Společné posuzování hrozeb a rizik. Společné a pravidelně testované postupy pro různé situace.

9. Kontrolní opatření v prostoru volného pohybu, včetně navracení	
146. Dohled nad státními příslušníky třetích zemí by měl být přiměřený a naplánovaný v souladu s analýzou rizik.	Analýza rizik prováděná společně s příslušnými orgány (přistěhovalecké, finanční a pracovní úřady, policie, celní správa, pohraniční stráž).
147. Je zapotřebí systematických a plánovaných opatření pro účely odhalování státních příslušníků třetích zemí, kteří neoprávněně pobývají na území členských států.	
148. Zadržení nelegální přistěhovalci by měli projít systematickým postupem: – zjištění totožnosti a registrace přistěhovalců – rozpoznání obětí trestné činnosti, obchodu s lidmi a vykořisťování – dostatečná opatření pro účely návratu nebo vyhoštění – přijímání žádostí o azyl	Včetně sejmutí otisků prstů.
10. Spolupráce mezi agenturami v oblasti správy hranic (orgány pohraniční stráže, celní, policejní, vnitrostátní bezpečnostní orgány a jiné příslušné orgány)	
149. Je zapotřebí, aby spolupráce mezi agenturami byla na všech úrovních pravidelně koordinována. Je třeba organizovat pravidelné schůzky mezi vedoucími útvarů, na kterých se rozhoduje o záležitostech, na než je nutné se v daném roce zaměřit, jsou stanovovány cíle a hlavní směry. Tato rozhodnutí jsou podrobněji rozpracována na plánovacích schůzkách regionálních vedoucích pracovníků. Konkrétní programy společných operací, činností a dalších opatření jsou prováděny prostřednictvím schůzek mezi lokálními vedoucími pracovníky konaných v rámci jejich spolupráce.	Stálá rada pro koordinaci spolupráce mezi agenturami. Předsednictví se obměňuje na základě rotace zúčastněných stran. Společné radiokomunikační systémy (např. TETRA) Společná centra pro analýzu rizik. Společná analýza rizik. Společné zpravodajství týkající se trestné činnosti a týmy provádějící vyšetřování před zahájením řízení. Společné využívání databází. Společné hlídky na zelených a modrých hranicích. Udržování a další rozvoj národních koordinačních center.
150. Je třeba jasně rozdělit úkoly mezi orgány. Je třeba zamezit zdvojování úkolů.	
151. Na hraničních přechodech by měla být prováděna společná pracovní ujednání.	Zásada „jednoho kontrolního místa“ na pozemních hraničních přechodech. (Příslušníci pohraniční stráže a celníci pracují společně). Účast na briefincích jiných orgánů (v rámci střídání směn).

11. Spolupráce mezi členskými státy	
152. Je zapotřebí praktické a pragmatické dvoustranné a mnohostranné spolupráce mezi sousedními členskými státy, která bude zahrnovat konkrétní analýzy, plány a opatření za účelem boje proti nedovolenému přistěhovalectví a přeshraniční trestné činnosti.	Společné zpravodajství v oblasti trestné činnosti a skupiny/střediska pro analýzu rizik mezi sousedními členskými státy. Konkrétní roční plány činnosti vypracované nejen mezi ústředními orgány, ale rovněž na úrovni regionálních a místních orgánů.
153. Měla by být zavedena spolupráce mezi sousedními státy v oblasti monitorování moří.	Zavádění koncepce evropské sítě hlídek (EPN).
154. Příslušníci pohraniční stráže by se měli účastnit spolupráce s agenturou FRONTEX a v jejím rámci. – zřízení, provozování a další rozvoj národních kontaktních míst agentury FRONTEX. – účast na schůzích správní rady agentury FRONTEX – zřízení a další rozvoj rezervy RABIT.	Aktivní účast na koordinovaných činnostech agentury FRONTEX. – účast na společných operacích na pozemních a námořních hranicích i na letištích – využívání výsledků projektů zaměřených na osvědčené postupy, které realizuje FRONTEX a členské státy – účast na různých schůzích FRAN, síť pro společné sdílení zdrojů (PRN), výzkum a vývoj atd. – provádění společných hlavních osnov a organizování vzdělávacích akcí (EU-Training Day) – rozmístění národních odborníků vyslaných do agentury FRONTEX – registrace vybavení do centrálního rejstříku technického vybavení (CRATE) – zřízení a udržování rezervy podpůrných společných týmů Frontex (FJST) – rozmístění hostujících úředníků na kontaktní místa v jiných členských státech – zřízení kontaktního místa / kontaktních míst ve vlastní zemi
12. Koordinace a soudržnost činností členských států a orgánů a jiných institucí Společenství a Unie.	
155. Na úrovni členských států je třeba jasně rozdělit úkoly týkající se spolupráce s orgány EU a dalšími zúčastněnými stranami a v rámci těchto orgánů a stran.	Je třeba zajistit, aby na zasedáních příslušných pracovních skupin Rady byla zohledněna operační hlediska.

13. Předcházení korupci	
156. Protikorupční opatření by měla být prováděna v souladu s vnitrostátními antikorupčními strategiemi.	Platy příslušníků pohraniční stráže jsou dostatečně vysoké. Je uplatňována mobilita vedoucích pracovníků mezi pracovišti na základě rotačního systému. Vedlejší zaměstnání příslušníků pohraniční stráže je regulováno.
157. Je třeba zcela vyloučit, aby bylo na jakékoliv úrovni bráněno v provádění důkladných kontrol u určitých osob, profilů, dopravních společností atd.	
158. V oblastech, kde je korupce běžným jevem, by mělo být mobilním jednotkám umožněno provádět neohlášené operace nezávisle na místní správě.	
159. Obecně platí, že na každém hraničním přechodu, včetně hraničních přechodů pro malý pohraniční styk, by měli být přítomni minimálně dva pracovníci (např. jeden příslušník pohraniční stráže a jeden celník).	Hraniční kontroly jsou monitorovány a zaznamenávány. Tyto záznamy by mohly být použity pro účely vyšetřování trestné činnosti, například při stíhání cestujících za pokus o předání úplatku. Cestující si nemohou zvolit pruh podle pracovníka přítomného na daném kontrolním stanovišti (např. použití tmavých skleněných výplní) Příslušníci pohraniční stráže před začátkem směny neví, jaké konkrétní úkoly budou plnit. Občasná rotace příslušníků mezi směny.
160. Je třeba vytvořit útvar pro interní audit pohraniční stráže.	Organizování neohlášených kontrol.
161. Je třeba vypracovat kodex chování příslušníků pohraniční stráže, aby se například zamezilo korupci nebo jevům, které ji vyvolávají.	Organizování odborné přípravy týkající se kodexu chování.

3. ČÁST DRUHÁ: NAVRACENÍ A ZPĚTNÉ PŘEBÍRÁNÍ OSOB

A. ÚVOD - OPATŘENÍ V OBLASTI NAVRACENÍ A ZPĚTNÉHO PŘEBÍRÁNÍ OSOB V RÁMCI BOJE PROTI NELEGÁLNÍ MIGRACI

Vyřešení problému nedovoleného přistěhovalectví státních příslušníků třetích zemí je jedním ze základních cílů společné migrační politiky, a to již od začátku jejího provádění.

Státní příslušníci třetích zemí překračují pozemní, námořní a vzdušné hranice a neoprávněně vstupují na území členských států. Často používají padělané doklady nebo využívají pomoci zprostředkovatelů nelegální migrace. Existuje však i jiná kategorie, konkrétně státní příslušníci třetích zemí, kteří do schengenského prostoru vstupují oprávněně na základě platných víz nebo bezvízového pohraničního styku a poté svůj pobyt neoprávněně prodlužují nebo změni důvod svého pobytu, aniž by to oznámili příslušným orgánům a aniž by k tomu obdrželi povolení. Třetí kategorii nelegálních migrantů tvoří státní příslušníci třetích zemí, kteří v členské zemi Schengenu žádají o status uprchlíka a kteří v této zemi neoprávněně zůstávají, přestože příslušné národní úřady jejich žádost s konečnou platností zamítly.

Důvěryhodnost společné migrační politiky by měla být zachována tím, že budou přijímána stále účinnější opatření proti výše uvedeným kategoriím migrantů, pokud jde o definitivní návrat do jejich zemí původu nebo pobytu, a to až do doby, kdy uplyne zákonná lhůta zákazu vstupu.

V důsledku rozšíření schengenského prostoru nastala situace, kdy veškerá zátěž související s bojem proti nedovolené migraci, tj. všechny činnosti související s navracením a zpětným přebíráním osob, spočívá na zemích, které spravují vnější hranice. To znamená, že základem účinného boje proti nedovolené migraci v tak rozlehlém prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích by měla být solidarita, vzájemná důvěra a účinná spolupráce mezi příslušnými orgány členských států. Finanční prostředky dostupné v rámci jednotlivých finančních nástrojů EU by měly být využívány jako podpora, která usnadňuje spolupráci mezi členskými státy v oblasti návratové politiky. Kromě toho by veškerou možnou podporu těmto činnostem měla v rámci svého mandátu poskytovat agentura FRONTEX.

Při přijímání rozhodnutí a při volbě opatření k boji proti nedovolené migraci nelze opomenout to, že s nelegálními migranty musí být nakládáno lidsky a důstojně, zejména pokud se stali oběťmi obchodu s lidmi a následně byli vykořisťováni svým zaměstnavatelem. Právě proto patří otázka respektování základních práv a zásada nenavracení mezi priority společné migrační politiky.

Při navracení je rovněž velmi důležité dodržovat pravidlo, podle kterého je třeba namísto vyhoštění, jež by mělo být až poslední možností, dávat přednost dobrovolným návratům, zejména návratům v rámci různých programů, jež byly speciálně vytvořeny pro tento účel. Proto je velmi důležité všechny dotčené strany co nejvíce informovat o dostupné podpoře, jež je poskytována osobám, které se rozhodnou pro návrat, a o organizacích, které se na tuto oblast zaměřují, například Mezinárodní organizace pro migraci. Z dlouhodobého hlediska platí, že čím více se těchto návratů uskuteční, tím budou účinnější.

Dalším obecně důležitým faktorem pro účinné uskutečňování návratů je pozitivní ověřování státní příslušnosti a totožnosti osob, které jsou připraveny na návrat a které nemají platné cestovní doklady, a to všemi dostupnými právními prostředky. Pro zjednodušení návratů lze využívat evropské cestovní doklady, které jsou vydávány osobám, jež mají být vyhoštěny.

Členské státy, Rada a Evropský parlament pracují na vytváření společných norem pro tuto oblast. V průběhu období 2005–2008 probíhala jednání s cílem vypracovat směrnici Evropského parlamentu a Rady, která pro všechny členské státy stanoví společné normy a postupy pro vyhoštění, jež mají být uplatňovány u státních příslušníků třetích zemí, kteří neoprávněně pobývají na území Unie. Cílem směrnice je vytvoření společných pravidel pro navracení, vyhoštění, použití přiměřené síly a prostředků k zadržení, jakož i zavedení zákazu vstupu pro nelegální migranty.

S cílem zvýšit efektivitu činností souvisejících s navracením Evropská komise v souladu s mandátem, který jí udělila Rada, nadále usiluje o uzavření dalších dohod o zpětném přebírání osob se třetími zeměmi, včetně zemí sousedících s Unií, nebo se zeměmi vystavenými velkému migračnímu tlaku.

Cílem tohoto nástroje je shromáždit zkušenosti členských států, pokud jde o navracení a zpětné přebírání osob, a popsat osvědčené postupy pro tuto oblast. Napomůže ke sjednocení postupů souvisejících s organizováním návratů nelegálních migrantů a k větší efektivitě navracení.

Obsah této části Schengenského katalogu týkající se otázek, které mají být upraveny směrnicí Evropského parlamentu a Rady o společných normách a postupech členských států při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, má pouze dočasnou platnost. Tato část se nedotýká výkladu ani provádění této směrnice ani nepředjímá výsledky budoucích pokynů, které Komise případně vypracuje k otázkám upraveným uvedenou směrnicí. S ohledem na přípravu těchto pokynů Komise nepotvrdila obsah současných doporučení a osvědčených postupů.

B. PODROBNOSTI K DOPORUČENÍM A OSVĚDČENÝM POSTUPŮM

1. PŘEHLED PŘÍSLUŠNÝCH MEZINÁRODNÍCH PRÁVNÍCH AKTŮ A PRÁVNÍCH AKTŮ SPOLEČENSTVÍ	
DOPORUČENÍ	OSVĚDČENÉ POSTUPY
1. Opatření týkající se navracení by měla být v souladu s platným právem a měla by být uplatňována na základě těchto mezinárodních právních aktů: - Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod podepsaná dne 4. listopadu 1950 v Římě, - Úmluva Organizace spojených národů o postavení uprchlíků podepsaná dne 28. července 1951 v Ženevě a protokol k této úmluvě podepsaný dne 31. ledna 1967 v New Yorku - Úmluva OSN o právech dítěte ze dne 20. listopadu 1989 - Listina základních práv Evropské unie ze dne 7. prosince 2000 - Pokyny pro nucený návrat přijaté Výborem ministrů Rady Evropy dne 4. května 2005 - Úmluva OSN proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání ze dne 10. prosince 1984 - Úmluva k provedení schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008 ze dne 9. července 2008 o Vízovém informačním systému (VIS) a o výměně údajů o krátkodobých vízech mezi členskými státy (nařízení o VIS) - Směrnice Rady 2003/110/ES ze dne 25. listopadu 2003 o pomoci při tranzitu za účelem vyhoštění leteckou cestou	

- Směrnice Rady 2001/40/ES ze dne 28. května 2001 o vzájemném uznávání rozhodnutí o vyhoštění státních příslušníků třetích zemí
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady o společných normách a postupech v členských státech při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí
- Rozhodnutí Rady 2004/573/ES ze dne 29. dubna 2004 o organizaci společných letů za účelem navrácení státních příslušníků třetích zemí, na které se vztahuje individuální rozhodnutí o vyhoštění, z území dvou nebo více členských států
- Rozhodnutí Rady 2004/191/ES ze dne 23. února 2004 o kritériích a praktických opatřeních k vyrovnání finančních nevyvážeností vzniklých v souvislosti s používáním směrnice 2001/40/ES o vzájemném uznávání rozhodnutí o vyhoštění státních příslušníků třetích zemí

Uplatňování opatření a postupů je nezbytné pro navrácení nelegálních migrantů na základě právních ustanovení, na které je přímo odkazováno, popřípadě na základě jejich začlenění do vnitrostátního práva.

Do vnitrostátního práva musí být v nezbytné míře začleněna ustanovení schengenského acquis, a to ve lhůtách v nich stanovených.

2. OCHRANA PROTI VYHOŠTĚNÍ	
DOPORUČENÍ	OSVĚDČENÉ POSTUPY
2. Uplatňování zásady nenavrácení za účelem ochrany osob, zpravidla uprchlíků, před navracením do míst, kde mohou být ohroženy jejich životy nebo základní svobody.	Rychlé určení osob, u nichž existují důvody pro uplatnění zásady nenavrácení. Průběžné monitorování situace ve třetích zemích.
3. Respektování práva žádat o ochranu.	Respektování ověřených prohlášení, která učinili státní příslušníci třetích zemí žádající o ochranu.
4. Respektování záruk týkajících se lidských práv po dobu zadržení a návratového řízení nelegálních migrantů.	Vytvoření vhodných podmínek ve speciálních místech zadržování. Zajistit možnost kontaktování příslušných mezinárodních a nevládních organizací, které se zabývají neoprávněně pobývajícíchmi státními příslušníky třetích zemí.

3. POSTUPY UPLATŇOVANÉ U ZVLÁŠTNÍCH KATEGORIÍ STÁTNÍCH PŘÍSLUŠNÍKŮ TŘETÍCH ZEMÍ	
DOPORUČENÍ	OSVĚDČENÉ POSTUPY
5. Pokud jde o rodiny, je třeba respektovat zásadu slučování rodinných příslušníků.	Při navrácení rodin do země původu je pokud možno přihlíženo k zachování neporušenosti rodin.
6. V rámci řízení týkajícího se neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, jehož výsledkem je rozhodnutí o návratu do země původu nebo trvalého pobytu, by měla být dotyčné osobě poskytnuta zvláštní péče, jestliže existují důkazy, že se stala obětí obchodování s lidmi.	V průběhu řízení o návratu státního příslušníka třetí země se doporučuje jednat s osobami z rizikových skupin za účelem získání důkazů, že se tyto osoby staly obětmi obchodování s lidmi. Zajištění speciálních programů pro oběti obchodování s lidmi, včetně pomoci, ochrany a psychologické podpory ze strany odborníků. Je důležité zamezit tomu, aby tyto osoby byly do doby navrácení umísťovány do míst zadržování, jestliže to není považováno za nezbytné. Navázání spolupráce s jinými organizacemi zapojenými do pomoci obětem obchodování s lidmi.
7. S osobami, jejichž psychický a fyzický stav naznačuje, že za sebou mají traumatizující zkušenosti, by mělo být zacházeno zvlášť ohleduplně.	Této kategorii státních příslušníků třetích zemí je třeba poskytnout okamžitou pomoc, včetně přístupu k přiměřené lékařské a psychologické péči. Je třeba řádně zvážit zadržení osob z této kategorie a v případě jejich umístění do místa zadržování je třeba jim poskytnout ochranu.
8. V rámci řízení se zdravotně postiženými osobami je třeba zohlednit potřeby vyplývající z jejich zdravotního stavu.	Přizpůsobení míst zadržování potřebám zdravotně postižených osob. Poskytnutí zvláštní pomoci a přístupu k lékařské péči zdravotně postiženým státním příslušníkům třetích zemí. Poskytnutí nezbytné péče v průběhu řízení o návratu a informování orgánů v zemi původu o navrácení.

9. V rámci řízení s nezletilými osobami bez doprovodu je třeba vzít v úvahu mimořádnou situaci této kategorie státních příslušníků třetích zemí.	Důkladné prověření státních příslušníků třetích zemí, kteří se prohlašují za nezletilé, s cílem odhalit, zda jsou skutečně nezletilí. Nezletilé osoby bez doprovodu jsou svěřeny do péče opatrovníka. Je třeba zamezit tomu, aby nezletilé osoby byly před návratem umístovány do míst zadržování, a upřednostňovat jiná ochranná opatření během návratového řízení, včetně provádění přijatých rozhodnutí. Výše uvedené nezletilé osoby by měly být umístovány spíše do vhodných ubytovacích zařízení provozovaných příslušnými orgány.
10. Je nezbytné přijmout příslušné kroky k zajištění dostatečné péče o nezletilé osoby bez doprovodu a k jejich ochraně.	Zajištění služeb pověřeného opatrovníka pro účely navrácení nezletilých osob nebo kontaktování jejich rodiny před navrácením. Zahájení a/nebo udržování spolupráce s nevládními organizacemi a institucemi, které jsou činné v oblasti péče o nezletilé osoby bez doprovodu. Přínosem jsou zvláštní kurzy odborné přípravy a semináře pro odpovědné zástupce orgánů zaměřené na otázky ochrany nezletilých osob bez doprovodu a péče o ně.

4. ROZHODNUTÍ O NÁVRATU	
DOPORUČENÍ	OSVĚDČENÉ POSTUPY
11. Rozhodnutí o návratu musí být vydána písemně; v rozhodnutí musí být uveden právní základ a musí v něm být obsaženo odůvodnění ohledně stávající situace dotčené osoby, jakož i právo na odvolání proti rozhodnutí.	V souladu s požadavky schengenského <i>acquis</i> a v souladu s obecně platnými ustanoveními je třeba jasně vymezit podrobná pravidla týkající se řízení, zásad, podmínek a účinků rozhodnutí o návratu, jakož i výjimky z těchto rozhodnutí pro neoprávněně pobývajících osoby.
12. Je třeba zaručit provádění rozhodnutí o návratu na dobrovolné bázi v rámci stanovených termínů a s možnými výjimkami, zejména v případě, že existuje riziko pro bezpečnost státu nebo veřejný pořádek.	Provádění rozhodnutí o dobrovolném návratu týkajících se státních příslušníků třetích zemí, včetně podpory a pomoci v rámci zvláštních programů a organizací.
13. Rozhodnutí o návratu může obsahovat přibližné vyčíslení nákladů vzniklých v souvislosti s navrácením dotčené osoby. V rozhodnutí o návratu by mělo být uvedeno, kdo tyto náklady uhradí. Uhrada nákladů by mohla být předmětem zvláštního řízení.	Využití veškerých právních prostředků k tomu, aby při provádění rozhodnutí o návratu byla úhrada nákladů na navrácení uložena zaměstnavatelům, kteří nelegálně zaměstnávají přistěhovalce, osobám nebo organizacím, které je pozvaly, dopravcům nebo samotným státním příslušníkům třetích zemí.
14. Státní příslušník třetí země, se kterým je zahájeno řízení o návratu, by měl být informován o obsahu rozhodnutí o návratu v jazyce, kterému rozumí, nebo v jazyce, o němž lze důvodně předpokládat, že mu rozumí.	Je třeba zjistit jazyk, kterému dotčená osoba rozumí, nebo jazyk, o němž lze důvodně předpokládat, že mu rozumí, pro účely řízení o návratu nebo jiného řízení. Je užitečné vytvořit standardní formuláře pro rozhodnutí o návratu v hlavních jazycích, které používají neoprávněně pobývajících státní příslušníci třetích zemí.
15. Rozhodnutí o návratu by měla rovněž obsahovat sankce v podobě zákazu vstupu na určité období, a to v závislosti na důvodech, na kterých se rozhodnutí zakládá.	Pro účely výkonu sankcí je třeba zajistit vhodné nástroje, a to na základě vnitrostátních právních předpisů i na základě právních předpisů EU, například informační systém přístupný orgánům pohraniční strážě, policii, soudním a přistěhovaleckým orgánům, v němž by byly registrovány osoby, na něž se vztahuje zákaz vstupu. Náležité uplatňování zákazu vstupu v souladu s jeho prováděním jinými členskými státy, aby se zamezilo situacím, kdy jsou na základě týchž důvodů pro rozhodnutí o návratu uděleny různě dlouhé zákazy vstupu.

5. ZADRŽENÍ STÁTNÍHO PŘÍSLUŠNÍKA TŘETÍ ZEMĚ	
DOPORUČENÍ	OSVĚDČENÉ POSTUPY
16. Při zadržování neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí je třeba řádně zohlednit důstojnost a základní práva zadržené osoby.	Je třeba zaručit, že zadržené osoby jsou informovány o svých právech a povinnostech v jazyce, kterému rozumí, nebo v jazyce, o kterém lze důvodně předpokládat, že mu rozumí. Je třeba okamžitě poskytnout informace o právních důvodech pro zatčení. V případě potřeby nebo stanoví-li tak právní předpisy, je třeba okamžitě zajistit lékařské vyšetření a lékařskou péči. Zadržená osoba je umístěna ve speciálně přizpůsobené místnosti, která splňuje bezpečnostní a hygienické normy.

6. UMÍSTĚNÍ STÁTNÍCH PŘÍSLUŠNÍKŮ TŘETÍCH ZEMÍ V MÍSTECH ZADRŽOVÁNÍ	
DOPORUČENÍ	OSVĚDČENÉ POSTUPY
17. Pobyt státního příslušníka třetí země v místě zadržení je třeba považovat za poslední možnost a měl by být co nejkratší za účelem výkonu návratu; měl by být uplatněn, je-li to považováno za nutné jakožto nejúčinnější způsob přípravy a výkonu vyhoštění nebo výkonu vydaného rozhodnutí o návratu. Zadržení by nemělo být považováno za trest.	Příkaz k umístění státního příslušníka třetí země do místa zadržení by měl vydávat pouze orgán oprávněný k nařízení zadržení nebo soud. Každý případ je třeba posuzovat jednotlivě. Státním příslušníkům třetích zemí je třeba zaručit právo na odvolání proti rozhodnutí soudu nebo jiného příslušného orgánu. Jestliže není možné rozhodnutí o návratu vykonat z právních, technických nebo jiných důvodů, je třeba rozhodnutí soudu nebo příslušného orgánu okamžitě přezkoumat.
18. Státní příslušníci třetích zemí umístění v místech zadržení by v průběhu pobytu v těchto zařízeních měli mít přístup k informacím o právní pomoci, jakož i k informacím o jiných právech. Je třeba je rovněž informovat o jejich povinnostech.	Státního příslušníka třetí země je třeba informovat o jeho právech a povinnostech a poskytnout mu právní předpisy, kterými se řídí umístění v takových zařízeních, a to v jazyce, kterému rozumí, nebo v jazyce, o kterém se lze důvodně domnívat, že mu rozumí. Informace je třeba poskytnout ihned po příjezdu do místa zadržení. Je třeba zajistit pravidelné návštěvy nevládních organizací poskytujících právní pomoc v místech zadržení a informovat státní příslušníky třetích zemí o možnosti konzultací s pracovníky těchto organizací.
19. Státní příslušníci třetích zemí čekající na vyhoštění by neměli být umísťováni společně s odsouzenými osobami nebo osobami, které jsou podezřelé ze spáchání trestného činu.	V rámci možností je třeba místa zadržení umísťovat do prostor, které jsou koncipovány k tomuto účelu.
20. Je třeba stanovit normy a podmínky pro místa zadržení, jakož i podmínky zadržení.	V rámci možností vymezit na základě vnitrostátních právních předpisů standardy a podmínky platné pro místa zadržení, jakož i podmínky zadržení.

21. Nezletilé osoby, zejména nezletilé osoby bez doprovodu, by měly být do takových zařízení umísťovány pouze v případě, že neexistuje jiný způsob, jak účinně a ve stanovených podmínkách vést řízení o návratu.	Zajistit oddělené místnosti pro nezletilé osoby bez doprovodu, aby se zamezilo kontaktu s dospělými osobami, které nejsou příbuznými nezletilé osoby. Zajistit nezletilým osobám umístěným v místě zadržení přístup k základnímu vzdělání. Zajistit v rámci infrastruktury místa zadržení prostory pro vzdělávání, odpočinek, sportovní a další volnočasové aktivity.
--	--

7. IDENTIFIKACE A VYDÁVÁNÍ CESTOVNÍCH DOKLADŮ S DOČASNOU PLATNOSTÍ	
DOPORUČENÍ	OSVĚDČENÉ POSTUPY
22. Pro účely potvrzení státní příslušnosti a totožnosti státních příslušníků třetích zemí, kteří mají být vyhoštěni, je třeba nalézt alternativní metody, tj. jiné než tradiční kontaktování diplomatických misí v zemích, odkud pocházejí nelegální přistěhovalci.	Užitečné je zahájit a udržovat úzkou spolupráci s orgány, které jsou v těchto záležitostech příslušné, a to jak s orgány v zemích, odkud nelegální přistěhovalci přicházejí, tak s orgány v jejich zemích původu. Organizování návštěv odborníků z výše uvedených orgánů za účelem ověření státní příslušnosti a totožnosti státních příslušníků třetích zemí, kteří mají být vyhoštěni. Zahájení spolupráce s diplomatickými misemi v zemi původu s cílem ověřit státní příslušnost a totožnost. Zahájení předběžného ověřování státní příslušnosti a totožnosti, kterou uvedli státní příslušníci třetích zemí, ve spolupráci s odborníky na jazyk a kultury, kteří jsou schopni ověřit prohlášení učiněná těmito státními příslušníky třetích zemí. Přínosem může být vytvoření databáze údajů, které jsou nezbytné pro ověření státní příslušnosti nelegálních migrantů ze třetích zemí. Ve spolupráci s orgány třetích zemí je třeba nalézt řešení ohledně možnosti používání cestovních dokladů EU, jestliže se jednoznačně potvrdí občanství osoby a na hranici v zemi, do které se osoba vrací, lze provést podrobné ověření.
23. Posílení spolupráce v oblasti potvrzení státní příslušnosti a totožnosti osob, které mají být navraceny.	Používání sítě ICONET jako pracovního nástroje v záležitostech souvisejících s návraty, včetně společných návratových operací. Aktivní účast přímých kontaktních míst působících v oblasti návratu, které jsou odpovědné za obdržení cestovních dokladů a v otázce vyhoštění; tato kontaktní místa koordinuje agentura FRONTEX.

	Vypracování společného a jednotného přístupu týkajícího se potvrzování státní příslušnosti a totožnosti navracených osob, který by uplatňovaly třetí země. Organizování společných misí ve třetích zemích, jejichž cílem je vypracování účinných postupů pro ověření státní příslušnosti a totožnosti, které by spolufinancovala EU, a účast na těchto misích. Spolupráce s dalšími členskými státy, pokud jde o organizování návštěv odborníků (na etnika) ze třetích zemí, kteří mohou pomoci při potvrzování státní příslušnosti a totožnosti nelegálních přistěhovalců.
--	--

8. DOHODY O ZPĚTNÉM PŘEBÍRÁNÍ OSOB	
DOPORUČENÍ	OSVĚDČENÉ POSTUPY
24. Zahájení a posilování dvoustranné a mnohostranné spolupráce EU, zejména se zeměmi původu nelegálních přistěhovalců nebo s tranzitními zeměmi, za účelem zjednodušení postupů vyhoštění státních příslušníků třetích zemí.	Uzavření dohod o zpětném přebírání osob nebo pracovních ujednání (například memorandum o porozumění), které napomohou zvýšit efektivitu návratů.
25. Zavedení nových metod v zájmu účinného provádění dohod nebo ujednání o zpětném přebírání osob.	Zahájení přímé a praktické spolupráce s orgány třetích zemí, které jsou příslušné v záležitostech migrace, by bylo účinným prostředkem provádění dohod o zpětném přebírání osob. Návštěvy odborníků ze zemí vázaných dohodami nebo ujednáními o zpětném přebírání osob, jejichž cílem je ověřit státní příslušnost a totožnost státních příslušníků třetích zemí podléhajících vyhoštění.
26. Nepřetržité monitorování proveditelnosti platných dohod.	Pravidelné pracovní schůzky zaměřené na hodnocení dohod a ujednání. Plné využívání existujících pracovních skupin nebo fór za účelem výměny informací týkajících se uvedených záležitostí.

9. VYHOŠTĚNÍ	
DOPORUČENÍ	OSVĚDČENÉ POSTUPY
27. Vyhoštění by mělo být uplatňováno jako poslední možnost v rámci provádění rozhodnutí o návratu.	Zřízení kontaktních míst v tranzitních zemích za účelem zjednodušení vyhoštění leteckou i pozemní dopravou. Tyto operace provádí personál, který absolvoval odbornou přípravu ohledně používání donucovacích opatření a lidských práv a má základní znalost cizích jazyků. Příslušné orgány používají za účelem vyhoštění neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí osvědčené postupy, které stanovila agentura FRONTEX, včetně bezpečnostních předpisů. Zásadní význam má úzká spolupráce s civilními leteckými dopravci.
28. Vyhoštění by mělo probíhat na základě mezinárodní spolupráce.	Společné operace v oblasti návratu jsou užitečné tím, že zvyšují efektivnost vyhoštění. Posílení spolupráce s agenturou FRONTEX. Používání sítě ICONET k výměně informací má zásadní význam pro udržování efektivní spolupráce. Zřízení kontaktních míst v rámci členských států.
29. Vyhoštění by mělo být prováděno s náležitým zohledněním lidských práv a lidské důstojnosti.	Rozvoj a posilování kurzů odborné přípravy pro pracovníky, kteří provádějí převoz zadržených, s důrazem na otázky lidských práv a důstojnosti. Řádné zohlednění aspektů kulturní a náboženské rozmanitosti.

10. ZJEDNODUŠENÍ ASISTOVANÝCH DOBROVOLNÝCH NÁVRATŮ	
DOPORUČENÍ	OSVĚDČENÉ POSTUPY
30. Asistované dobrovolné návraty by měly být pro státní příslušníky třetích zemí jednou z možností návratu.	Zásadní význam má rozšiřování informací o pravidlech a zásadách asistovaných dobrovolných návratů mezi státní příslušníky třetích zemí. Vytváření programů, jejichž cílem je organizování a provádění asistovaných dobrovolných návratů ve spolupráci s mezinárodními a nevládními organizacemi s využitím vhodných forem financování ze strany EU. Spolupráce s mezinárodními nebo nevládními organizacemi za účelem podpory asistovaných dobrovolných návratů. Organizování, prostřednictvím příslušných organizací, informační kampaně za účelem podpory asistovaných dobrovolných návratů, včetně setkání se zástupci diaspory a diplomatických misí zemí, odkud pocházejí nelegální přistěhovalci. Semináře a kurzy organizované mezi zástupci, kteří jsou odpovědní za uvedené záležitosti, jsou dobrou příležitostí k výměně zkušeností a názorů. Zjednodušení asistovaných dobrovolných návratů na základě řešení, která minimalizují dopad neoprávněného pobytu.
31. Posilování udržitelnosti asistovaných dobrovolných návratů pomocí činností, jejichž cílem je zajistit dlouhodobou perspektivu.	Podpora státních příslušníků třetích zemí, kteří si zvolili asistovaný dobrovolný návrat, ve formě dodatečných finančních prostředků přidělených za účelem zahájení hospodářské činnosti po návratu. Odborná profesní příprava poskytovaná před asistovaným dobrovolným návratem nebo po návratu do země původu může vracející se osoby připravit na výkon určitých zaměstnání.

11. SPOLUPRÁCE S NEVLÁDNÍMI ORGANIZACEMI

DOPORUČENÍ	OSVĚDČENÉ POSTUPY
32. Udržování kontaktů mezi vládními orgány jednotlivých států, nevládními organizacemi a mezinárodními organizacemi, které působí v oblasti navracení a zaměřují se na státní příslušníky třetích zemí.	Vytváření informačních kanálů a organizování pravidelných setkání odpovědných osob a organizací. Výměna informací se týká i přezkumu a hodnocení návratových řízení a programů v oblasti navracení a provádění osvědčených postupů. Organizování společných seminářů, kurzů odborné přípravy, školení a šíření osvědčených postupů.
33. Vytvoření monitorovacího systému v oblasti navracení.	Dotčené orgány uzavřou ujednání, ve kterých jsou upřesněny potřeby a metody ohledně monitorovacích opatření.

12. PRÁVNÍ POMOC/PORADENSTVÍ PRO STÁTNÍ PŘÍSLUŠNÍKY TŘETÍCH ZEMÍ

DOPORUČENÍ	OSVĚDČENÉ POSTUPY
34. Možnost využít bezplatného právního poradenství, služeb právního zástupce a v případě potřeby i pomoci tlumočníka.	Poskytování důležitých informací, včetně podmínek využití právního poradenství nebo právního zástupce, v jazyce, kterému dotyčná osoba rozumí, nebo v jazyce, o kterém se dá rozumně předpokládat, že mu rozumí. Umožnit, aby vnitrostátní orgány měly k dispozici tlumočníky.